

Wanneer de Raad voor de Journalistiek
James bronnen
valtechniek embargo
inzage vooraf misbruik
misbruik van positie op
izier/zwijgen eigen identiteit s
van nieuw verborgen cameratec
verschorrecht feitenweergav
discriminerende berichtgeving
berichtgeving misleidende be
onjuiste berichtgeving tendentieuze
berichtgeving privacy algemeen ande
veldmateriaal bekende persoonlijkhe
zuigen portretten slachtoffers slacht
staanden televisie verdachten veroorde
neming persoonlijke gegevens rectificatie
rd ingezonden brieven rectific
woord collegiale conflicten collega's
redacties medewerkers redactie
ing verhouding redactie redacteu
sho inzage vooraf
tie misu
zwij
van
rgen
erate

Jaarverslag

2021

Raad voor de Journalistiek

Jaarverslag 2021

Raad voor de Journalistiek

Stichting Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad heeft een voorzitter die journalist is en ten minste drie plaatsvervangend voorzitters die jurist zijn. Verder bestaat de Raad voor de ene helft uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals docenten van journalistieke opleidingen of leidinggevend van mediabedrijven – en publieke leden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de Raadkamers van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt. Zo een Raadkamer staat onder leiding van een jurist-voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten en twee niet-journalisten. Zij worden bijgestaan door een onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. De organisaties die deelnemen in de Stichting, de participanten, dragen financieel bij aan de instandhouding van de Raad en daarmee aan het mogelijk maken van zijn werk.

In de Stichting participeren NDP Nieuwsmedia, de Nederlandse Vereniging van Journalisten, Magazine Media Associatie, Media voor Vak en Wetenschap, de Stichting Nederlandse Publieke Omroep, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren, de Stichting Regionale Publieke Omroep, de NNP-organisatie van lokale nieuwsmedia, RTL Nederland, Talpa TV en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen.

Daarnaast heeft de Stichting in 2021 een financiële bijdrage van het Lira Fonds ontvangen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
<i>door mw. G.D. Roethof</i>	
<i>voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek</i>	
Voorwoord	6
<i>door F. van Exter</i>	
<i>voorzitter Raad voor de Journalistiek</i>	
1. Conclusies van de Raad	8
1.1 Journalistieke werkwijze	8
1.2 Privacy	15
1.3 Feitenweergave	17
1.4 Aard van de publicatie	20
1.5 Rectificatie en weerwoord	24
1.6 Aard van het medium	25
1.7 Procedure	25
2. Conclusies van voorzitter en secretaris	31
3. Conclusies per medium	36
4. Klachten in getallen	38
5. De Raad van binnen en naar buiten	41
5.1 Leidraad	41
5.2 Publicatie conclusies	42
5.3 Bijeenkomsten	42
5.4 Publicaties en optreden in de media	43
Samenstelling Raad	44
Raad voor de Journalistiek	
Samenstelling Bestuur	45
Stichting Raad voor de Journalistiek	
Adressen	46
Uitgave	46

Voorwoord

door mw. G.D. Roethof, voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek

Het jaar begon met een heuglijk feit. Daphne Koene, secretaris van de Raad voor de Journalistiek en de spil van de organisatie, vierde haar 25-jarig werkjubileum. Het vieren moet ik tussen aanhalingstekens plaatsen, want onder het corona-regime is daar weinig van terechtgekomen. We hebben haar wel op een gepaste wijze bedankt voor haar inspanningen in al die jaren. In voor- en tegenspoed, in financieel moeilijke en in rustiger jaren heeft zij de Raad onder wisselende voorzitters overeind gehouden. Ze is het geheugen van de Raad geworden. Het constante kwaliteitsniveau van de uitspraken is voor een belangrijk deel aan Daphne Koene toe te schrijven. We zijn verheugd dat zij ook in de toekomst haar kennis en ervaring blijft inzetten.

Continuïteit is belangrijk in een kleine en kwetsbare organisatie. Na jaren van informele afspraken is de Raad in de eerste maanden van 2021 een huur- en dienstverleningsovereenkomst met de Mediafederatie aangegaan. Voor de feitelijke gang van zaken heeft dit geen gevolgen, want de Raad werkt al jaren aan de Hogehilweg, maar het op papier zetten van wederzijdse verplichtingen draagt bij aan de professionalisering van de bedrijfsvoering. Overigens is het huurcontract per jaar opzegbaar, zodat wij - als daar aanleiding toe is - vrij zijn onze activiteiten over te brengen naar een nieuwe locatie.

De taken van de Raad en het Stichtingsbestuur zijn gescheiden, waarbij de Raad de inhoudelijke aspecten van het werk voor zijn rekening neemt en het Stichtingsbestuur als werkgever van de medewerkers optreedt en ervoor zorgt, financieel en facilitair, dat de Raad kan functioneren. In dit evenwicht wordt tot benoemingen besloten door het Stichtingsbestuur op voordracht van de voorzitter en de secretaris van de Raad. Het bestuur was zeer content met de voordrachten in 2021 van drie journalistleden: Sheila Sitalsing, Froukje Sijsma en Marc Josten. Het is mooi om te zien dat ook dit jaar weer vooraanstaande journalisten zijn gevonden die in de Raadkamers mee denken en spreken over klachten ten aanzien van journalistieke gedragingen.

Egbert Myjer beëindigde, na vele jaren een belangrijke bijdrage te hebben geleverd, zijn werk als vice-voorzitter. Voor de vacature die hij achterliet is Willem van Schendel voorgedragen. Een jurist die tot voor kort raadsheer en vicepresident van de Hoge Raad was en in het verleden lid van de Raad van Toezicht van het Van Gogh Museum is geweest. Ook met zijn voordracht heeft het Stichtingsbestuur van harte ingestemd.

In 2021 leverden gesprekken met BNNVARA over het besluit van de omroepvereniging de samenwerking met de Raad op te schorten wegens een uitspraak over het programma Zembla, nog geen positief resultaat op.

Een ander inhoudelijk vraagstuk waarbij dit jaar betrokkenheid van het Stichtingsbestuur was vereist, ging over de 'vergetelheid'. De Raad had een bijlage bij de Leidraad gepubliceerd met criteria voor de beoordeling van klachten van burgers, die media vergeefs hebben verzocht om hun persoonsgegevens te wissen of te anonimiseren in online publicaties. In de ogen van het Genootschap van Hoofdredacteuren was dat een brug te ver. Hoofdredacties meenden dat hierdoor ten onrechte de indruk werd gewekt dat redacties zich aan de lijst met criteria gehouden achten.

Omdat het kader in de eerste plaats bedoeld is als houvast voor de afwegingen die de Raad maakt bij de beoordeling van klachten over afgewezen 'vergetelheidsverzoeken' is de lijst elders op de eigen website gepubliceerd.

Het is een mooi voorbeeld van het krachtenveld waarin de Raad opereert. De Raad is van de journalistiek en voor de burger. De kunst is om niet in de knel te komen tussen die twee perspectieven in het medialandschap.

In het verslagjaar konden wij Dennis van Luling, adjunct-hoofdredacteur RTL Nieuws, verwelkomen, die Marc Schreuder opvolgde. Bertus Tichelaar besloot na 11 jaar terug te treden uit het Stichtingsbestuur. Wij danken hem voor zijn bijdrage, vooral voor de jaren dat hij als penningmeester is opgetreden. Bestuurslid Marc Veeningen heeft inmiddels deze portefeuille overgenomen. René van Brakel, hoofdredacteur van het televisieprogramma EenVandaag, is Bertus Tichelaar opgevolgd in het Stichtingsbestuur.

Voorwoord

door **F. van Exter**, voorzitter Raad voor de Journalistiek

Wezen wij in het jaarverslag 2020 op de toename van meldingen over bedreigingen en mishandelingen van journalisten, een jaar later staan wij stil bij de moord op misdaadjournalist Peter R. de Vries op 15 juli 2021.

Er waren andere ernstige incidenten in het verslagjaar, zoals de aanslag met een brandbom op de woning van de Groningse journalist Willem Groeneveld, op 18 augustus – hij en zijn partner wisten het vuur tijdig te doven. Uit onderzoek in opdracht van PersVeilig¹ blijkt dat meer dan acht op de tien journalisten die hebben meegewerkt aan het onderzoek, zeggen dat zij wel eens te maken hebben met een vorm van agressie of bedreiging.

Peter R. de Vries was ook voor de Raad voor de Journalistiek een bekende. Tussen 1991 en 2017 was hij hoofdpersoon in 21 verschillende zaken. Vijf keer diende hij zelf een klacht in tegen collega's van andere media die hem als misdaadverslaggever in een kwaad daglicht zouden hebben gesteld. Hij nam de Raad serieus en ging ervan uit dat het omgekeerde evenzeer gold.²

Dreiging kan verschillende gedaanten aannemen. Redacties melden dat zij zich meer onder druk gezet voelen door partijen die hen onwelgevallige publicaties willen tegenhouden. Journalisten verzochten dat zij veel tijd kwijt zijn aan het beantwoorden van lange advocatenbrieven. Er is vrees dat juridische intimidatie tot zelfcensuur leidt.

Maar je kunt het ook als een compliment zien: journalistiek onderzoek legt de vinger op een zere plek. Het zou naïef zijn te verwachten dat partijen dan niet van zich afbijten. Omwille van het machtsverevenwicht is het daarbij belangrijk dat journalisten in hun verweer een beroep kunnen doen op bijstand.

De Raad krijgt er wat van mee: meer vuistdikke dossiers en meer juristen, die namens partijen de spreektijd royaal willen overschrijden. Vaak wordt daarbij gewezen op het unieke soortelijk gewicht van een klacht. Hoe groot de belangen ook zijn, het is aan de leden van de Raad om zaken terug te brengen tot de essentiële vragen over journalistieke zorgvuldigheid.

In hoeverre zij daarin slagen kan de lezer van dit jaarverslag vaststellen aan de hand van het overzicht van conclusies. Het was overigens het tweede en hopelijk laatste corona-jaar dat de Raad zoveel zittingen via het scherm moest voeren.

Dit verslag biedt voor het eerst ook inzicht in de aard van de vele klachten die niet het overzicht hebben gehaald, omdat zij door een van de vice-voorzitters en de secretaris zijn afgedaan. Het kan gaan om het ontbreken van een rechtstreeks belang of het verstrijken van de termijn waarbinnen een klacht moet worden ingediend. We gaan ook niet door met klagers die, getuige hun negatieve kwalificaties, het bestaansrecht van de Raad eigenlijk niet eens erkennen.

Maar er kunnen ook inhoudelijke redenen zijn. Hoe laagdrempelig de Raad ook wil zijn, niemand - behalve misschien de querulant - is gebaat bij een uitvoerige behandeling van een klacht die bij voorbaat kansloos is. Omdat een klager daar natuurlijk anders over kan denken, is er de mogelijkheid in beroep te gaan tegen een besluit tot afdoening.

In het verslagjaar nam de Raad afscheid van journalistlid Frédéric Ruys. De Raad verwelkomde vice-voorzitter Willem van Schendel en journalistleden Sheila Sitalsing, Froukje Sijsma en Marc Josten. Verder is Erwin Schievink opnieuw toegetreden als journalistlid.

¹ Zie [Persveilig.nl](https://persveilig.nl)

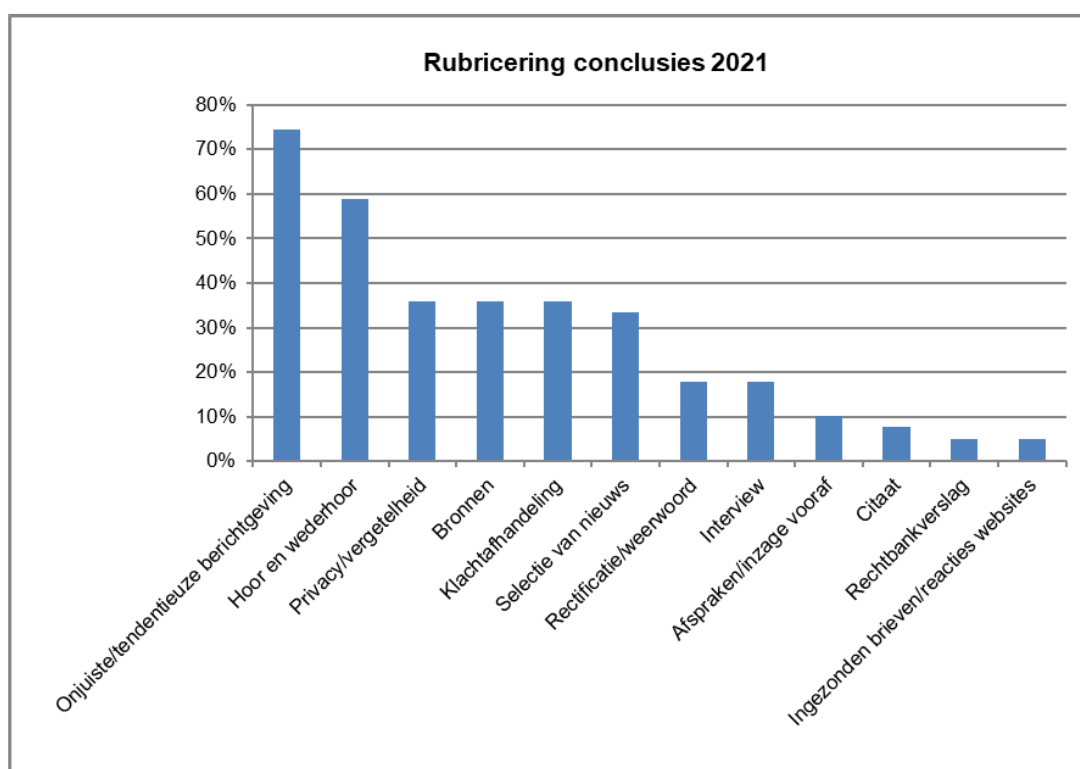
² Blog "[Peter R. de Vries wilde winnen, ook bij de Raad voor de Journalistiek](#)"

1. Conclusies van de Raad

In het verslagjaar heeft de Raad 52 conclusies genomen, waarbij het percentage zaken waarin media gelijk kregen en hun handelwijze journalistiek zorgvuldig werd bevonden, licht daalde (van 48 naar 43%).

In bijna 75% van de zaken die inhoudelijk werden beoordeeld, werd geklaagd over onjuiste en/of tendentieuze berichtgeving en in ongeveer 60% over het niet (goed) toepassen van wederhoor. Daarnaast had een belangrijk deel van de klachten betrekking op privacy (waaronder begrepen vergetelheid), bronnen, klachtafhandeling en selectie van nieuws.

Hieronder volgt een rubricering van de conclusies. De meest voorkomende klachten zijn weergegeven in de volgende grafiek:

Klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht kunnen worden, zijn hieronder slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de conclusies weer. De volledige tekst van alle conclusies van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de conclusie vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2021/1) kan de volledige conclusie worden opgezocht.

1.1 Journalistieke werkwijze

1.1.1 BRONNEN

In publicaties worden in beginsel de bronnen vermeld (punt B.2 van de Leidraad van de Raad) en wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen (punt C. van de Leidraad van de Raad).

X / J. Olde Kalter, Y. Tieleman en het AD en tegen P. Vugts en Het Parool

J. Olde Kalter, Y. Tieleman en het AD hebben in de artikelen *“OM: ‘Organisatie van Taghi kreeg geheime informatie van advocaten’”* en *“Advocaten in strafrecht zwaar onder vuur door OM-document”* op journalistiek zorgvuldige wijze over klager (een van de bedoelde advocaten) bericht. Voor de berichtgeving bestond voldoende grondslag. Bovendien heeft het AD de bevindingen voor rekening van het Openbaar Ministerie gelaten en deze met terughoudendheid weergegeven. Klager heeft binnen de gestelde termijn uitvoerig gereageerd en die reactie is integraal gepubliceerd. Er is voldoende wederhoor toegepast. Omdat Het Parool niet meedoet aan de procedures van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een vergelijkbare klacht van klager over het artikel *“OM: ‘Organisatie van Taghi kreeg voortdurend geheime informatie van advocaten’”* niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van een klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/3

1.1.2 HOOR EN WEDERHOOR

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Alternatief voor Vakbond / M. Rotman, E. Woutersen en De Groene Amsterdammer

M. Rotman, E. Woutersen en De Groene Amsterdammer (gezamenlijk: De Groene Amsterdammer) hebben in het artikel *“De ‘Antillenroute’ van het cao-overleg”* aandacht besteed aan andere dan traditionele vakbonden waaronder Alternatief voor Vakbond (klaagster).

De Groene Amsterdammer heeft deugdelijk onderzoek verricht naar de kwestie. Niet is gebleken dat zij zich enkel heeft verlaten op informatie van de FNV. Bovendien is voldoende onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. In zoverre is journalistiek zorgvuldig gehandeld.

De Groene Amsterdammer heeft echter niet aannemelijk gemaakt dat er voldoende aanleiding bestond om klaagster aan te merken als ‘spookvakbond’ op de manier waarop zij dat heeft gedaan. Weliswaar is wederhoor toegepast voor zover het gaat om de passage die expliciet over klaagster gaat, maar niet wat betreft het eerste deel van het artikel waarmee aan klaagster bepaalde negatieve kenmerken worden toegedicht. Dat sommige thema's of conclusies uit het algemene deel van het artikel niet van toepassing zijn op klaagster, is voor de gemiddelde lezer onvoldoende duidelijk. Op deze punten heeft De Groene Amsterdammer journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De Raad doet de aanbeveling aan De Groene Amsterdammer om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, inzage vooraf
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/21, op www.groene.nl d.d. 12 mei 2021 en in De Groene Amsterdammer d.d. 13 mei 2021.

O. Kadir / M. Gerling en het AD

M. Gerling en het AD hebben met de verder gelijklopende artikelen *“Wie vertraagt de schadevergoeding voor slachtoffers schietdrama Alphen?”* en *“Tien jaar na schietdrama nog altijd geen schadevergoeding”* journalistiek onzorgvuldig gehandeld jegens O. Kadir (klager). In het artikel wordt klager gediskwalificeerd, zodat wederhoor bij hem had moeten worden toegepast. Dat is ten onrechte nagelaten, terwijl door de wijze waarop citaten van klager zijn verwerkt de onjuiste indruk is gewekt dat hij wél op de aantijgingen aan zijn adres heeft gereageerd. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan het AD om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/50 en in AD d.d. 21 januari 2022.

Bij het beoordelen van de vraag of wederhoor had moeten worden toegepast, is van belang of de betrokkene voor het grote publiek identificeerbaar is.

X / K. van Teeffelen en Trouw

K. van Teeffelen en Trouw (gezamenlijk: Trouw) hebben in het artikel *“René sloeg zijn vrouw, Philomenia werd geslagen door haar man. Nu adviseren ze slachtoffers. ‘Elk verhaal heeft twee kanten’”* onder meer de ex-echtgenote van klager aan het woord gelaten. Het artikel bevat het persoonlijke verhaal over haar relatie met klager en betreft geen feitelijke verslaglegging daarover. Het stond Trouw vrij om daaraan aandacht te besteden op de wijze zoals zij heeft gedaan en zij behoeft de informatie niet te verifiëren. Verder behoeft wederhoor in beginsel niet te worden toegepast bij publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten. Hoewel een publicatie iemands belang zodanig kan raken dat het toepassen van wederhoor toch op zijn plaats is, was toepassing van wederhoor bij klager niet nodig. Daarbij is van doorslaggevend belang dat klager voor het grote publiek niet identificeerbaar is. Gezien het voorgaande behoeft Trouw geen rectificatie te plaatsen. Van Teeffelen en Trouw hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/22

NB. het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/36](#) (hierna besproken onder ‘1.7.6 Herziening’).

Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad) Dit brengt mee dat de Raad in voorkomende gevallen ook beoordeelt of het wederhoor adequaat is verwerkt.

X / H. Gerritsma en De Twentsche Courant Tubantia

H. Gerritsma en De Twentsche Courant Tubantia (hierna gezamenlijk: Tubantia) hebben in de artikelen *“Wonderschool in Goor moet stoppen met de opvang van kwetsbare jongeren in oude kleuterschool”* en *“Wonderschool in Goor blijft dicht”* aandacht besteed aan het sluiten van de betrokken school, een initiatief van klager.

Voor Tubantia bestond voldoende aanleiding om in dat verband te berichten over een vermeend handgemeen met klager. De vermelding van diens naam was journalistiek relevant.

Bovendien mocht een foto worden gebruikt, die klager ten behoeve van een eerder – kort ervoor verschenen – artikel over de school had laten maken. In deze opzichten heeft Tubantia zorgvuldig gehandeld.

Echter, de ontkenning van klager dat hij bij een handgemeen betrokken is geweest, is niet in alle publicaties verwerkt. Daarmee heeft Tubantia journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De Raad doet de aanbeveling aan Tubantia om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Privacy: foto's, vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/29 en in De Twentsche Courant Tubantia d.d. 2 juli 2021.

Als een betrokkene geen adequaat gebruik maakt van de hem geboden gelegenheid tot wederhoor, kan dat de journalist niet worden tegengeworpen.

A.A.M.M. Heijmans / De Limburger

De Limburger heeft in een aantal artikelen aandacht besteed aan het aftreden van de heer A.A.M.M. Heijmans (klager) als burgemeester en de redenen daarvoor. De Limburger heeft gedegen onderzoek verricht, waarbij diverse onafhankelijke bronnen zijn geraadpleegd. Niet is gebleken dat op ontoelaatbare wijze informatie is vergaard dan wel dat incidenten zijn uitgelokt om nieuws te creëren. Er is geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe of niet-onafhankelijke berichtgeving. Dat klager geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheden om de berichtgeving te nuanceren, kan De Limburger niet worden tegengeworpen. Ten slotte is de privacy van klager niet op disproportionele wijze aangetast. Ten aanzien van deze publicaties heeft De Limburger journalistiek zorgvuldig gehandeld. De overige klachtonderdelen zijn niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden
- Procedure: rechtstreeks belang, termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/11

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten (bijvoorbeeld columns, recensies en opiniërende bijdragen) en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

prof. dr. P.C. Emmer / de Volkskrant

De Volkskrant heeft met de publicatie van het interview “Gerri Eickhof: ‘Racisme raakt mij persoonlijk, en ik kan en wil daar niet overheen stappen’” journalistiek zorgvuldig gehandeld. In het interview wordt prof. dr. P.C. Emmer (klager) aangeduid als ‘racistische hoogleraar’. De Raad begrijpt dat klager hierdoor is gegriefd. De aanduiding moet echter worden gezien in de context van het hele interview. Bovendien gaat het duidelijk om een persoonlijke mening. Hoewel sprake is van een grensgeval, was het toepassen van wederhoor niet nodig. Daarbij is van belang dat klager zich als professor mengt in het racismedebat en daarbij de publiciteit niet schuwt.

Ten slotte heeft de Volkskrant de klacht adequaat afgehandeld door onder meer een nuancerende ingezonden brief van Eickhof en een opiniestuk van klager te publiceren.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/7

E. van de Beek / R. van der Noordaa, C. van de Ven en De Groene Amsterdammer

R. van der Noordaa, C. van de Ven en De Groene Amsterdammer hebben in het artikel *“Nederlandse MH17-activist blijkt schaakstuk voor Russische inlichtingendienst”* bericht over een rapport van het journalistieke onderzoekscollectief Bellingcat en daarbij op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan E. van de Beek (klager).

De gewraakte zin *“Dat Russische spionnen zo vergaand invloed hebben op wat activisten en burgerjournalisten schrijven is een uniek voorbeeld van inmenging in Nederland.”* behelst een samenvattende conclusie van de verschillende eerdere passages uit het artikel en heeft niet alleen betrekking op klager. De berichtgeving is voornamelijk van feitelijke aard, waarbij voldoende onderscheid is gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Er bestond geen aanleiding voor het toepassen van wederhoor bij klager.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/33

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/42](#) (hierna besproken onder ‘1.7.6 Herziening’).

1.1.3 KWETSBAARHEID VAN BEPAALDE GROEPEN

Journalisten houden rekening met de bijzondere kwetsbaarheid van bepaalde groepen, zoals minderjarigen en mensen met een verstandelijke beperking. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X / RTV Amstelveen

RTV Amstelveen heeft in het item *“Jongeren komen voor niets naar het Oude Dorp”* een interview uitgezonden met de 16-jarige zoon van klagster over rellen die werden verwacht, maar uiteindelijk niet hebben plaatsgevonden. De jongen heeft bewust aan het item meegewerkt en zal de gevolgen daarvan (tot op zekere hoogte) hebben kunnen inschatten. Daarbij komt dat hij zich zeer genuanceerd over de kwestie heeft uitgelaten. Gezien de maatschappelijke situatie is het item journalistiek relevant; het fragment geeft een goede inkijk in de gedachtewereld van jongeren/jong volwassenen, die zich op enigerlei wijze verzetten tegen de coronamaatregelen van de overheid. Bovendien heeft de redactie zich terughoudend opgesteld. In het interview zijn geen suggestieve vragen gesteld, het item is neutraal gebracht en de namen van de jongens zijn onvermeld gelaten. Gelet op alle omstandigheden heeft RTV Amstelveen journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: kwetsbaarheid van bepaalde groepen, selectie van nieuws
- Privacy: beeldmateriaal, vermelding van persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/27

1.1.4 MISBRUIK VAN POSITIE

Journalisten verrichten hun werk in onafhankelijkheid en vermijden (de schijn van) belangenverstrengeling. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

J. Six / P. van Os, A. Ribbens en NRC

P. van Os, A. Ribbens en NRC (hierna gezamenlijk: NRC) hebben in de publicaties “*Nieuw verwijt van bedrog treft kunsthandelaar Jan Six – na een Rembrandt nu een kameel*” en “*Jan Six ontkent koper te zijn van door hem ontdekte Rembrandt*” op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over J. Six (klager). Er bestond voldoende aanleiding om over klager te berichten zoals is gedaan, waarbij voldoende wederhoor is toegepast. Van relevante feitelijke onjuistheden is niet gebleken. Er is geen sprake van sensationele of tendentieuze berichtgeving en ook niet van (de schijn van) belangenverstrengeling. Ten slotte heeft NRC serieus en voldoende inhoudelijk op de klachten gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling, misbruik van positie/belangenverstrengeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/52

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ [2022/13](http://www.rvdj.nl/2022/13).

1.1.5 SELECTIE VAN NIEUWS

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat ze publiceren. Ze wegen het belang dat met een publicatie is gediend af tegen de belangen die eventueel door de publicatie worden geschaad. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X / L. ter Borg, C. Houtekamer en NRC

L. ter Borg, C. Houtekamer en NRC hebben in het artikel “*Een spoor van geweld*” over (vermeende) ernstige misdragingen van een Nederlandse kunstenaar onder meer aandacht besteed aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK). Naar aanleiding van de klacht van een oud-directeur van de KABK oordeelt de Raad dat NRC c.s. binnen de context van de berichtgeving mochten berichten over de rol van de directie van de KABK op de wijze zoals zij hebben gedaan. Van relevante feitelijke onjuistheden is niet gebleken.

Bovendien is op zorgvuldige wijze wederhoor toegepast.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/13

1.1.6 KLACHTAFHANDELING

Media fungeren als eerste lijn in de afhandeling van klachten. Elk medium is zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn interne klachtprocedure. In de informatie op de website van de Raad is vermeld dat een klager zich bij voorkeur tot de eindverantwoordelijke (meestal de hoofdredacteur) moet wenden. Achtergrond van deze werkwijze is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit brengt mee dat (hoofd)redacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen.

X / Het Parool

Het Parool heeft in het artikel *“Thierry Baudet is precies wat Nederland nodig heeft”* onder meer de naam van klager vermeld. Klager heeft verzocht om verwijdering van zijn persoonsgegevens, maar dat verzoek is niet gehonoreerd. De klacht gaat over het recht op vergetelheid. Het Parool heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld door de gegevens van klager niet te verwijderen. Ten aanzien van de afhandeling van de klacht is wel journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Het Parool had aan klager inzichtelijk moeten maken welke belangenafweging aan zijn besluit ten grondslag lag en heeft dat ten onrechte niet gedaan. De Raad doet de aanbeveling aan Het Parool om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: archivering
- Procedure: algemene strekking/principeel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/17

X / S. van Ierssel en het Eindhovens Dagblad

S. van Ierssel en het Eindhovens Dagblad hebben met de publicatie *“Buren klagen over geur en kleur van tent: eind aan afhalen eten bij restaurant Schevelingen”* onjuist over de kwestie bericht. Dat had voorkomen kunnen worden als deugdelijk onderzoek was verricht, hetgeen is nagelaten. Het Eindhovens Dagblad heeft dan ook terecht erkend in zoverre journalistiek onzorgvuldig te hebben gehandeld. Uit het vervolgartikel blijkt niet ondubbelzinnig dat, en waarom, de eerste publicatie onjuist was. Ook overigens heeft het Eindhovens Dagblad in zijn contact met klaagster onvoldoende verantwoordelijkheid genomen voor het eigen handelen. De klacht is daarom niet adequaat afgehandeld, zodat de handelwijze ook op dit punt journalistiek onzorgvuldig is. Ten aanzien van het toepassen van wederhoor was de handelwijze zorgvuldig. De Raad doet de aanbeveling aan het Eindhovens Dagblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/24 en in het Eindhovens Dagblad d.d. 21 mei 2021.

Dat een klager zich niet in de reactie van het medium kan vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de klachtafhandeling onzorgvuldig is geweest.

Dit volgt uit de zaak N. Jelacic en Commission for International Justice and Accountability / A. van der Ziel en Trouw

A. van der Ziel en Trouw hebben in de artikelen *“Firma van oorlogsonderzoeker moet tonnen terugbetalen aan de EU”* en *“De oorlogsonderzoekers in Syrië liggen nu zelf onder de loep”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over de Commission for International Justice and Accountability en haar bestuurder N. Jelacic (klagers). Voor Trouw c.s. bestond voldoende aanleiding om over klagers te berichten zoals is gedaan.

Er is geen sprake van eenzijdige, tendentieuze en bevooroordeelde berichtgeving. Het van klagers verkregen wederhoor is op adequate wijze verwerkt. Ten slotte heeft Trouw serieus op de klacht gereageerd, waarbij zij een omissie op passende wijze heeft rechtgezet.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/14

X / P. Bolwerk, De Gelderlander, AD en de Stentor

P. Bolwerk, De Gelderlander, AD en de Stentor (hierna: De Gelderlander c.s.) hebben op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan een conflict tussen X (klager) en diens bureaus. Van journalistiek ontoelaatbare vooringenomenheid of partijdigheid is niet gebleken. Het artikel beschrijft het conflict op een neutrale en feitelijke wijze, waarbij voldoende aandacht is besteed aan de visie van klager. Een omissie in de kop van het online-artikel is snel en adequaat hersteld. De berichtgeving is niet eenzijdig of tendentiek. Er is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven, dat daarmee geen sprake meer is van waarheidsgetrouwe berichtgeving. Van een disproportionele aantasting van klagers privacy is geen sprake. Het is te betreuren dat de communicatie tussen klager en De Gelderlander niet optimaal is verlopen, maar dat maakt niet dat de klacht op onzorgvuldige wijze is afgehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, inzage vooraf, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/45

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ [2022/7](#).

1.2 Privacy

In een publicatie mag de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

1.2.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

X / AD Utrechts Nieuwsblad

AD Utrechts Nieuwsblad, heeft in het artikel “*Industriële kraan langs Merwedekanaal verkocht voor 30.000 euro, grote vraag is wat nieuwe eigenaar van plan is.*” aandacht besteed aan de koop van een monumentaal object in Utrecht door klager. Daarbij heeft de redactie journalistiek zorgvuldig gehandeld. De vermelding van persoonlijke gegevens van klager is relevant en daarmee is de privacy van klager niet disproportioneel geschaad. Bovendien is AD klager tegemoetgekomen door – met uitzondering van diens naam – zijn persoonlijke gegevens te verwijderen nadat klager tegen de publicatie bezwaar had gemaakt.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/16

X / P. de Waard en de Volkskrant

P. de Waard en de Volkskrant hebben in de necrologie “*Evert Hekkema (1945-2020): De trompettist die Chet Baker bij zich in huis nam*” ook de naam van klaagster vermeld. De Raad begrijpt dat klaagster door het artikel geraakt is, maar ziet geen aanleiding voor de conclusie dat de door de Volkskrant gemaakte afweging onjuist is. Er is geen sprake van een disproportionele aantasting van de privacy van klaagster. Aangezien de publicatie geen diskwalificatie van klaagster bevat, was het toepassen van wederhoor niet nodig.

Ten aanzien van de klachtafhandeling constateert de Raad dat de eerste reactie op de klacht lang op zich heeft laten wachten. Verder is de toon van de reacties weinig invoelend. Ten slotte heeft de hoofdredactie er onvoldoende blijk van gegeven de klachtafhandeling te bewaken en daarvoor de verantwoordelijk te nemen. Dit is echter onvoldoende voor de slotsom dat journalistiek onzorgvuldig is gehandeld, nu De Waard inhoudelijk – en voor klaagster kenbaar: op verzoek van de hoofdredactie – op de klacht heeft gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/25

In publicaties worden de etnische afkomst, nationaliteit, ras, religie en seksuele geaardheid van groepen en personen alleen dan vermeld wanneer dit nodig wordt geacht voor een goed begrip van de feiten en omstandigheden waarover wordt bericht. (punt C.van de Leidraad van de Raad)

X, Stichting Y Bewind & Inkomensbeheer en Z Bewind BV / G. Kuitert en De Twentsche Courant Tubantia

G. Kuitert en De Twentsche Courant Tubantia (hierna gezamenlijk: Tubantia) hebben in het artikel “*Woede om door rechter ontslagen Twentse bewindvoerder die opnieuw begint: ‘Kan dit zomaar?’*” aandacht besteed aan klagers. Het stond Tubantia vrij om een negatieve bewering van een voormalig cliënt van klagers als tussenkop te gebruiken.

Ook kon Tubantia het vermelden van de nationaliteit van een van de klagers journalistiek relevant achten. In de context van de berichtgeving kon zij echter niet volstaan met de enkele vermelding, maar had zij moeten toelichten waarom die relevant was. Door dat na te laten heeft Tubantia journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De Raad doet de aanbeveling aan Tubantia om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/40 in De Twentsche Courant Tubantia d.d. 19 oktober 2021.

1.2.2 BEKENDE/PUBLIEKE PERSOONLIJKHEDEN

Over het algemeen geldt dat publieke figuren zich een zekere mate van blootstelling aan ongewilde publiciteit moeten laten welgevalen, waarbij het ook is toegestaan om de publieke functies te vermelden. Tegelijkertijd kunnen de gevolgen voor publieke figuren verstrekkender zijn, waardoor extra zorgvuldigheid moet worden betracht. In hun privéfeer hebben ook zij recht op bescherming van hun privacy, tenzij gedrag in hun privéleven aantoonbaar van invloed is op hun publiek functioneren. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

prof. dr. G.M. van Veldhoven / Brabants Dagblad

Het Brabants Dagblad heeft in het artikel “*Fraude en gesjoemel in Koninkxhoek?*” bericht over beschuldigingen aan het adres van prof. dr. G.M. van Veldhoven (klager), die erop neerkomen dat hij mogelijk strafbaar heeft gehandeld. Klager had zijn inhoudelijke reactie afhankelijk gesteld van de eventuele behandeling van de zaak door het Openbaar Ministerie. Aangezien de redactie vóór publicatie wist dat de strafzaak inmiddels was geseponeerd, had zij klager nogmaals moeten benaderen voor wederhoor. Het Brabants Dagblad heeft dit ten onrechte nagelaten, hetgeen heeft geleid tot niet-waarheidsgetrouwe, eenzijdige en onevenwichtige berichtgeving. Dit brengt ook mee dat met de vermelding van de publieke functies van klager een disproportionele inbreuk is gemaakt op diens privacy. De Raad doet de aanbeveling aan het Brabants Dagblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: publieke figuren, vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/19 en op www.bd.nl en in het Brabants Dagblad d.d. 27 april 2021.

1.3 Feitenweergave

1.3.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

Journalisten berichten waarheidsgetrouw, controleerbaar en zo volledig mogelijk. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

T. en J. Oosthoek (De Gewoonste Zaak) / Leidsch Dagblad

Het Leidsch Dagblad heeft met de publicatie van het artikel “*Laatste waarschuwing voor De Gewoonste Zaak in Lisse ‘Kinderen blowen en gokken’*” op journalistiek onzorgvuldige wijze aandacht besteed aan een bestuursrechtelijke kwestie waarbij T. en J. Oosthoek (klagers) zijn betrokken. Uit de publicatie blijkt onvoldoende dat sprake is van berichtgeving van feitelijke aard, waarbij het toepassen van wederhoor niet nodig was. Daarbij komt dat de onjuiste indruk is gewekt dat met klagers is gesproken. Verder is onduidelijk wat de volgorde van de vermelde gebeurtenissen is geweest en in welk licht zij moeten worden gezien. Bovendien is niet aannemelijk dat de gemiddelde lezer de term ‘laatste waarschuwing’ in overdrachtelijke zin zal hebben opgevat. Hierdoor is een zodanig vertekend beeld van de kwestie gegeven, dat geen sprake is van waarheidsgetrouwe berichtgeving. Het Leidsch Dagblad is wel op journalistiek zorgvuldige wijze omgegaan met de bezwaren van klagers. De Raad doet de aanbeveling aan het Leidsch Dagblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving over rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/2, op www.leidschdagblad.nl d.d. 27 januari 2021 en in het Leidsch Dagblad d.d. 28 januari 2021.

Gezond Verstand c.s. / De Groene Amsterdammer en Pointer (KRO-NCRV)

De Groene Amsterdammer en Pointer hebben in een aantal publicaties aandacht besteed aan Gezond Verstand, K. Beckman en Café Weltschmerz. In het artikel *“Ridders van de waarheid”* heeft De Groene Amsterdammer op zorgvuldige wijze bericht over Gezond Verstand, waarbij zij een omissie op passende wijze heeft rechtgezet. Verder stond het De Groene Amsterdammer en Pointer vrij om in de artikelen *“Nederlandse complotgroepen werken samen met libertarische Amerikaanse lobbygroep”* en *“Complotdenkers strijden met Amerikaanse lobbyclub en Kennedy-telg tegen coronamaatregelen”* – in het licht van de maatschappelijke discussie over de coronapandemie – de door klagers verspreide informatie te kwalificeren als desinformatie en hen aan te duiden als complotdenkers. Daarbij is op een juiste wijze de opinie van een veiligheidsdeskundige verwerkt. In deze artikelen is echter onvoldoende onderbouwd dat Beckman, Gezond Verstand en Café Weltschmerz in het netwerk zitten van de John Birch Society dan wel samenwerken of strijden met de John Birch Society. In zoverre hebben De Groene Amsterdammer en Pointer onzorgvuldig gehandeld.

Omdat G. Kuijpers en Artsen Covid Collectief niet in de publicaties zijn genoemd en de publicaties ook niet direct betrekking hebben op hen, kunnen zij niet als rechtstreeks belanghebbenden worden beschouwd. Hun klacht is daarom niet inhoudelijk behandeld. De Raad doet de aanbeveling aan De Groene Amsterdammer en Pointer om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/30 en op www.pointer.kro-ncrv.nl d.d. 15 juli 2021.

X en Y (Z) / K. Borghouts en De Limburger

K. Borghouts en De Limburger hebben in het artikel *“Met zout een beetje meer lucht voor oud-coronapatiënten”* aandacht besteed aan klagers. In de publicatie is ook een citaat opgenomen van een longarts. Vervolgens heeft De Limburger op verzoek van de longarts een rectificatie geplaatst. Klagers maken bezwaar tegen die rectificatie; zij vinden dat zij daarin als onbetrouwbaar zijn neergezet. Volgens de Raad is niet gebleken dat de rectificatie feitelijk onjuist is. Borghouts en De Limburger hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/39

NB. het door klagers ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ [2022/3](#).

Het is journalistiek gebruikelijk dat een artikel in de kop scherp(er) wordt aangezet; een kop mag een vergroving van de inhoud van het bijbehorende artikel bevatten. Daarmee worden de grenzen van journalistieke zorgvuldigheid alleen overschreden als de kop geen grond vindt in het artikel.

Vereniging voor Sinti, Roma en Woonwagengebwoners / De Gelderlander

De Gelderlander heeft met de kop van het artikel *“Rabobank raakt binnen week ruim drie ton kwijt door massaal vals geld omwisselen vanuit woonwagenkamp Oss”* journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Met het gebruik van de term ‘vanuit’ wordt bedoeld – of althans sterk de indruk gewekt – dat bewoners van de Osse woonwagengemeenschap zelf vals geld omwisselden. Dat kan echter niet uit het artikel worden afgeleid.

Verder vindt de Raad – in deze door de Vereniging voor Sinti, Roma en Woonwagengebwoners (klaagster) voorgelegde zaak – dat het journalistiek relevant was om de relatie te vermelden tussen degenen die worden verdacht van het omwisselen van vals geld en bewoners van de Osse woonwagengemeenschap. Van stigmatiserende berichtgeving is geen sprake. De handelwijze van De Gelderlander was op dit punt journalistiek zorgvuldig.

De Raad doet de aanbeveling aan De Gelderlander om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Feitenweergave: discriminerende berichtgeving, onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/28 en op www.gelderlander.nl d.d. 28 juni 2021.

1.3.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

Journalisten vermijden eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

X en Y (Herbergier Velp) / J. Terpstra en Omroep Gelderland

J. Terpstra en Omroep Gelderland (gezamenlijk: Omroep Gelderland) hebben in de artikelen *“Mama hilde steeds vaker”: waarom families hun demente oudere weghaalden uit de Herbergier*, *“Bezuinigd op eten en zorg” voor demente bejaarden* en *“Onrust in villa voor dementerende ouderen, tientallen zorgmedewerkers opgestapt”* en in een uitzending van het tv-nieuws aandacht besteed aan vermeende onrust in Herbergier Velp. Omroep Gelderland had voldoende aanleiding om over de kwestie te berichten en heeft daarbij op zorgvuldige wijze wederhoor toegepast. Verder is niet gebleken dat de berichtgeving relevante feitelijke onjuistheden bevat. In zoverre was de handelwijze van Omroep Gelderland zorgvuldig. Echter, gelet op de prominente wijze waarop oud-medewerkers en ontevreden familieleden aan het woord zijn gelaten, is onvoldoende aandacht besteed aan het tegengeluid dat de beschuldigingen aanmerkelijk nuanceert. Daardoor is de berichtgeving onevenwichtig en tendentiek. Omroep Gelderland heeft op dit punt journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Omroep Gelderland om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/43 en op www.gld.nl d.d. 29 oktober 2021.

1.3.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Beschuldigingen worden alleen gepubliceerd wanneer onderzocht is of hiervoor een deugdelijke grondslag bestaat, zeker wanneer die beschuldigingen werden geuit door personen die in conflict verkeren met de beschuldigde of die anderszins belanghebbende zijn. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

Bovendien passen journalisten wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

X / W.J. Schampers en het Valkenswaards Weekblad

W.J. Schampers en het Valkenswaards Weekblad hebben in het artikel “Facebookpagina weer terug naar de basis” bericht over (de aanleiding voor het opzetten van) een nieuwe Facebookgroep. Daarbij is klager door een geïnterviewde beschuldigd, terwijl niet is gebleken dat daarvoor een deugdelijke grondslag bestaat en is nagelaten wederhoor toe te passen. Bovendien blijkt uit de rectificatie niet ondubbelzinnig dat, en waarom, de eerste publicatie onjuist was. Schampers en het Valkenswaards Weekblad hebben derhalve journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan het Valkenswaards Weekblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/41 en in het Valkenswaards Weekblad d.d. 13 oktober 2021.

1.4 Aard van de publicatie

1.4.1 ARCHIVERING

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om online toegankelijke publicaties (tekst, beeld en/of geluid) te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degenen die hierom verzoekt. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

In het verslagjaar heeft de Raad een [lijst met overwegingen](#) opgesteld, die hij gebruikt bij de beoordeling van klachten over afgewezen verzoeken tot verwijdering of anonimisering van online publicaties. De Raad wil daarmee inzicht geven in zijn eigen afwegingen en raadt media aan hun eigen criteria voor vergetelheidsverzoeken duidelijk te publiceren.

X / De Gelderlander en AD

In oktober 2016 is op de website van De Gelderlander en AD een artikel over klaagster verschenen. Klaagster, die destijds zelf aan de publicatie heeft meegewerkt, maakt er nu bezwaar tegen dat De Gelderlander en AD het artikel niet van hun site willen verwijderen. De klacht gaat over het recht op vergetelheid. Er is geen sprake van een uitzonderlijk geval op grond waarvan het publieke belang van een zo volledig mogelijk, betrouwbaar archief moet wijken voor het particuliere belang van klaagster. De Gelderlander en AD hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld door het artikel niet te verwijderen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/32

X / Omrop Fryslân

Omrop Fryslân heeft in een reeks artikelen, daterend uit 2012 en daarvoor, aandacht besteed aan perikelen rondom een recreatiepark. Klager wordt in die artikelen genoemd en wil dat de artikelen worden aangepast dan wel verwijderd of geanonimiseerd. Voor zover klager bezwaar heeft gemaakt tegen de inhoud van de berichtgeving, is de klacht niet inhoudelijk behandeld. Verder gaat de klacht over het recht op vergetelheid. Er is geen sprake van een uitzonderlijk geval op grond waarvan het publieke belang van een zo volledig mogelijk, betrouwbaar archief moet wijken voor het particuliere belang van klager. Omrop Fryslân heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld door de artikelen niet te verwijderen of te anonimiseren.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/37

NB. het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/47](http://www.rvdj.nl/2021/47) (hierna besproken onder '1.7.6 Herziening').

1.4.2 CITATEN

Citaten uit interviews mogen niet worden gebruikt in een andere context dan de geïnterviewde mocht verwachten, gelet op wat hem door de journalist werd meegedeeld. Wanneer de aard of de inhoud van de publicatie in de loop van het redactieproces zodanig wordt gewijzigd, dat niet meer wordt voldaan aan wat de geïnterviewde redelijkerwijs mocht verwachten, moet diegene opnieuw om toestemming voor publicatie worden gevraagd. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

X / Folia

Folia heeft in het artikel "Zo raakte de Poolse psychologiestudent Y in de lockdown de weg kwijt" aandacht besteed aan de wijze waarop de Universiteit van Amsterdam omgaat met internationale studenten met mentale gezondheidsproblemen. Klaagster vertelt in het artikel over de zelfmoord van haar medestudent.

Folia heeft tegenover klagster journalistiek zorgvuldig gehandeld. Niet is gebleken dat de aard en inhoud van het artikel voor klagster onvoldoende duidelijk waren. Verder is niet aannemelijk geworden dat zij onjuist is geciteerd. Folia heeft bovendien serieus op de klacht gereageerd.

Voor zover klagster bezwaar heeft tegen het vermelden van persoonlijke gegevens van haar medestudent, kan zij niet als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd. Dit klachtonderdeel is daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: inzage vooraf, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Aard van de publicatie: citaat, interview
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/34

1.4.3 INGEZONDEN BRIEVEN

X en Y / Z en het [...] Nieuwsblad

De betrokken journaliste en het nieuwsblad hebben in het artikel *“Ze is vol met gif gespoten”* op verzoek van klagers aandacht besteed aan het onderwerp ouderverstoting. Dat het artikel een andere insteek heeft gekregen dan klagers hadden verwacht, valt het nieuwsblad niet te verwijten.

Het nieuwsblad was vrij het onderwerp te belichten op de wijze zoals dat is gedaan. Vervolgens is het nieuwsblad terecht overgegaan tot het plaatsen van een reactie van de dochter van een van de klagers. Naar aanleiding van de bezwaren van klagers heeft het nieuwsblad een passend voorstel gedaan om nog een kort, feitelijk naschrift te plaatsen. Dat klagers daarmee niet akkoord zijn gegaan, kan het nieuwsblad niet worden verweten. De journaliste en het nieuwsblad hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling, selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: interview, ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/46

Naschrift: Vanwege de persoonlijke omstandigheden van klagers en het feit dat de benaming van het nieuwsblad kan leiden tot herleidbaarheid van klagers, heeft de Raad gemeend dat het in dit uitzonderlijke geval passend is om de benaming van het nieuwsblad weg te laten.

1.4.4 INTERVIEWS

Wanneer journalisten iemand willen interviewen, informeren zij hem of haar zodanig over de aard van de publicatie, dat de te interviewen persoon voldoende geïnformeerd kan beslissen of hij of zij aan die publicatie wil meewerken. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

K.P.M. Westerlaken en Stichting Prisma Groep / M. Venderbosch, AD Utrechts Nieuwsblad en De Gelderlander

M. Venderbosch, AD Utrechts Nieuwsblad en De Gelderlander hebben in het artikel *“Isjed en Sampa zijn homo, trans én moslim: ‘Het maakt dat je altijd op je hoede bent. Dit is geen veilig land’”* aandacht besteed aan de positie van transgender moslims in de maatschappij. Daarbij hebben zij journalistiek zorgvuldig gehandeld. K.P.M. Westerlaken en Stichting Prisma Groep (klagers) hebben voldoende geïnformeerd kunnen beslissen of zij aan de publicatie wilden meewerken. De zienswijze van klagers is deugdelijk in de publicatie weergegeven. Niet is gebleken dat de publicatie zodanige omissies bevat, die maken dat AD c.s. tot rectificatie of verwijdering van het artikel hadden moeten overgaan.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: inzage vooraf
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/1

Nb. Het door klagers ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/20](http://www.rvdj.nl/2021/20) (hierna besproken onder ‘1.7.6 Herziening’).

In beginsel behoeft wederhoor niet te worden toegepast bij publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad) Niettemin kan een publicatie iemands belang zodanig raken dat het toepassen van wederhoor toch op zijn plaats is.

Dit volgt uit de zaak **X / B. Boele, het Noordhollands Dagblad, het Haarlems Dagblad en de IJmuider Courant**. Noordhollands Dagblad c.s. hebben in het artikel “Denise staat op voor zichzelf” aandacht besteed aan een boek van de dochter van klager en haar ervaringen die tot het boek hebben geleid. De publicatie behelst vooral het persoonlijke verhaal van de geïnterviewde dochter en haar visie op diverse gebeurtenissen, en geen feitelijke verslaglegging. Daarbij is voldoende onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Vanwege de context van de publicatie behoefde de in het artikel verwerkte informatie niet vooraf te worden geverifieerd. De Raad vindt dat, gelet op de specifieke omstandigheden van het geval, wederhoor had moeten worden toegepast. Noordhollands Dagblad c.s. hebben terecht erkend dat zij aanvankelijk onzorgvuldig hebben gehandeld, door het artikel zonder toepassing van wederhoor te publiceren. Zij hebben echter na publicatie voorgesteld om een reactie te plaatsen waarin de eerdere berichtgeving wordt genuanceerd en het standpunt van klager naar voren wordt gebracht. Daarnaast hebben zij klager het aanbod gedaan om een aanvullend artikel te wijden aan zijn verhaal. Hiermee hebben zij adequaat op de klacht gereageerd. Dat klager hierop niet wenst in te gaan, kan Noordhollands Dagblad c.s. niet worden tegengeworpen. De Raad komt tot de conclusie dat journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/10

NB. het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/26](#) (hierna besproken onder ‘1.7.6 Herziening’).

1.4.5 LIVE-UITZENDINGEN

B.F.M. Droog / F. Smit en Brainwash (HUMAN)

F. Smit en Brainwash hebben in een uitzending van Brainwash Zomerradio tijdens een live-interview met Joris van Casteren onder meer aandacht besteed aan zogeheten ‘eenzame uitvaarten’. Volgens B.F.M. Droog (klager) heeft Van Casteren onjuiste uitlatingen gedaan over de oorsprong van het concept van de eenzame uitvaarten en had Smit moeten doorvragen of Van Casteren moeten corrigeren. Verder meent klager dat Brainwash achteraf een rectificatie had moeten plaatsen, omdat hij de bedenker is van het algemene concept van de eenzame uitvaart. Volgens de Raad is geen sprake van apert onjuiste of grievende uitlatingen van Van Casteren. Er bestaat dan ook geen aanleiding voor de conclusie dat Smit tijdens het interview journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld dan wel dat Brainwash ten onrechte heeft nagelaten om een rectificatie te plaatsen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, grievende berichtgeving
- Aard van de publicatie: interview, live-uitzendingen
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/44

1.4.6 VERSLAGGEVING OVER RECHTSZAKEN

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

X / Brabants Dagblad

Het Brabants Dagblad heeft in het artikel “[woonplaats]jaar (64) ontdekt bij rechtszaak dat zijn zus dood is” op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over een strafzaak waarbij klager is betrokken. Voor de berichtgeving bestond voldoende grondslag. Nu het artikel met name verslaggeving van een rechterlijke procedure bevat, was het toepassen van wederhoor niet nodig.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/6

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/23](#) (hierna besproken onder ‘1.7.6 Herziening’).

1.5 Rectificatie en weerwoord

1.5.1 RECTIFICATIE

Wanneer blijkt, dat een publicatie onjuistheden bevat dan wel verwijtbaar onvolledig is, moeten journalisten op passende wijze en zo snel mogelijk rectificeren. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

Vereniging Afbouwmedicatie / A. van Wanroij en EenVandaag (AVROTROS)

A. van Wanroij en EenVandaag hebben in het artikel “Hoe je antidepressiva probleemloos afbouwt weten we niet, maar dit nieuwe onderzoek moet dat veranderen.” op onjuiste wijze aandacht besteed aan rechtszaken over de vergoeding van zogenoemde taperingstrips door zorgverzekeraars, waarbij de Vereniging Afbouwmedicatie (klaagster) was betrokken. EenVandaag heeft weliswaar een adequaat voorstel gedaan om de onjuiste berichtgeving recht te zetten, maar die rechtzetting heeft vervolgens niet deugdelijk plaatsgevonden. Van Wanroij en EenVandaag hebben aldus journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad doet de aanbeveling aan EenVandaag om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/18 en op www.eenvandaag.avrotros.nl d.d. 16 april 2021.

A. en B. Kaynar en Centavos Investment BV / W. Groeneveld en Dagblad van het Noorden

W. Groeneveld en Dagblad van het Noorden hebben in het artikel “Ratten in de Peperstraat in Groningen: eigenaren van afval krijgen een week de tijd om op te ruimen” bericht over overlast in Groningen. In het artikel zijn de heren A. en B. Kaynar en Centavos Investment BV (klagers) gediskwalificeerd, terwijl onvoldoende wederhoor is toegepast.

Bovendien is een feitelijke onjuistheid niet zo snel mogelijk op passende wijze rechtgezet. Groeneveld en Dagblad van het Noorden hebben op deze punten journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Voor het overige was hun handelwijze zorgvuldig. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Dagblad van het Noorden om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/51 en in Dagblad van het Noorden d.d. 25 januari 2022.

1.6 Aard van het medium

1.6.1 BOEK

Met enige regelmaat ontvangt de Raad een klacht over een boek. Als het schrijven van het boek kan worden aangemerkt als een 'journalistieke gedraging' - te weten: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep – dan kan de Raad de klacht beoordelen.

A. Gökçe en Dadim Gastouders BV / J. Frederik en De Correspondent

J. Frederik heeft in het door De Correspondent uitgegeven boek *“Zo hadden we het niet bedoeld – De tragedie achter de toeslagenaffaire”* een reconstructie gegeven van de totstandkoming van de toeslagenaffaire. Daarbij wordt bericht over A. Gökçe en diens gastouderbureau Dadim Gastouders BV (klagers). Niet is gebleken dat in het boek een zodanig vertekend beeld van klagers is gegeven, dat sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving. De reconstructie is onderbouwd met bronnen, er is voldoende onderscheid gemaakt tussen feiten en beweringen, en op juiste wijze wederhoor toegepast. Het is ongelukkig dat enkele door klagers voorgestelde aanpassingen niet voor het verschijnen van de eerste druk zijn verwerkt. Deze omissie is op adequate wijze hersteld. Frederik en De Correspondent hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/49

1.7 Procedure

1.7.1 BEVOEGDHEID

De Raad is bevoegd klachten over 'journalistieke gedragingen' te beoordelen. Op grond van artikel 4 leden 1 en 2 van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek wordt onder 'journalistieke gedraging' verstaan: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep dan wel een handelen of nalaten in het kader van journalistieke werkzaamheden van iemand die – geen journalist zijnde – regelmatig en tegen betaling meewerkt aan de redactionele inhoud van publiciteitsmedia.

In het verslagjaar ontving de Raad een klacht over een door (de redactie van) EenVandaag ingezonden stuk als reactie op een artikel van klager. De redactie van EenVandaag had het stuk duidelijk geschreven in haar rol van programmamaker/journalist – derhalve in de uitoefening van haar journalistieke beroep – en in die hoedanigheid een toelichting op de kwestie gegeven. De Raad heeft de klacht dan ook beoordeeld.

X / EenVandaag

EenVandaag heeft met het ingezonden stuk *“Van mediator naar conflictpartij – vervolg”*, dat is geplaatst in het Tijdschrift Conflicthantering, journalistiek zorgvuldig gehandeld. Het stuk betreft een reactie op een eerder gepubliceerd artikel van klager in hetzelfde tijdschrift. Daarom was wederhoor niet noodzakelijk. Van feitelijke onjuistheden is niet gebleken.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: ingezonden brieven/reacties op websites
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/5

1.7.2 RECHTSTREEKS BELANG

Om bij de Raad te kunnen klagen moet een klager ‘rechtstreeks belanghebbende’ zijn. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. Als rechtstreeks belanghebbende wordt tevens beschouwd een organisatie die door doelstelling en feitelijk handelen opkomt voor het in geding zijnde belang.

In de zaak **Stirezo / E. van der Aa en het AD** maakte klagster bezwaar tegen het artikel *“Zwangere vrouw voortdurend kop-van-jut bij inlopen abortuskliniek”*.

De Raad stelde allereerst vast dat klagster als statutair doel heeft “die ontwikkelingen te bevorderen, die gericht zijn op een maatschappij, waarin het recht van een ieder op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon gewaarborgd wordt, vanaf het moment van de bevruchting tot aan de dood.” Verder had klagster onbetwist gesteld dat zij aanwezig was bij anti-abortusdemonstraties waarover het artikel ging. Klagster kon daarom als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd. Wel merkte de Raad op dat het klachtrecht geen middel is en mag zijn om (nog eens) de eigen opvattingen over een maatschappelijk onderwerp voor het voetlicht te brengen en/of te voorkomen – door een mogelijk ‘chilling effect’ van de klachtprocedure – dat (andere) media in de toekomst aan een klager onwelgevallige opvatting aandacht besteden.

De Raad concludeerde dat er journalistiek zorgvuldig was gehandeld. Er was geen sprake van niet-waarheidsgetrouwe, eenzijdige en/of tendentieuze berichtgeving. Het artikel bevatte geen zodanige diskwalificatie van klagster dat vooraf nader onderzoek had moeten worden verricht en wederhoor had moeten worden toegepast.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/9

1.7.3 TERMIJNEN

Volgens artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad moet een klager zijn klacht uiterlijk binnen zes maanden na de gewraakte publicatie indienen bij de Raad. Indien een klacht niet tijdig is ingediend wordt deze niet inhoudelijk behandeld, tenzij de overschrijding van de termijn klager niet kan worden verweten.

X / Leeuwarder Courant

De Leeuwarder Courant heeft in de periode van september 2009 – juli 2012 in dertien publicaties bericht over de gang van zaken bij een recreatiepark en in dat verband over klager. Klager heeft verzocht om aanpassing dan wel verwijdering of anonimisering van de publicaties, maar dat verzoek is niet gehonoreerd. Voor zover klager heeft bedoeld zijn klacht te richten tegen de inhoud van de publicaties, is de klacht niet tijdig door de Raad ontvangen en daarom niet inhoudelijk behandeld. Verder gaat de klacht over het recht op vergetelheid. Er is geen sprake van een uitzonderlijk geval op grond waarvan het publieke belang van een zo volledig mogelijk, betrouwbaar archief moet wijken voor het particuliere belang van klager. De Leeuwarder Courant heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld door de publicaties niet te verwijderen of te anonimiseren.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Aard van de publicatie: archivering/vergetelheid
- Procedure: termijn/wijze indienen klacht

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/38

NB. het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie RvdJ [2021/48](#) (hierna besproken onder '1.7.6 Herziening').

1.7.4 MEDEWERKING AAN DE PROCEDURE

De Raad beoordeelt in beginsel geen klachten over media die herhaaldelijk hebben laten weten niet mee te werken aan procedures van de Raad. In artikel 9 lid 5 van het Reglement is bepaald dat indien de klacht is ingediend tegen een medium dat zich uit beginsel niet verweert, de Raad afziet van behandeling, tenzij de klacht volgens de Raad van algemene strekking of principieel belang is.

J.R. Camera / W. Groeneveld, hoofdredacteur van Sikkom.nl

Omdat Sikkom.nl niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht over de artikelen “Groninger verhuurder Joshua C. zit vast op verdenking van fraude” en “Column | Peter R. de Vries strijdt in media tegen criminelen, zijn zoon strijdt namens Joshua C. tegen ons” niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/8

Graniet Import Benelux B.V. / M. Blaas, R. Bosma en Zembla (BNNVARA)

Omdat Zembla heeft bekendgemaakt uit beginsel niet meer mee te doen aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht van Graniet Import Benelux B.V. niet inhoudelijk behandeld.

De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/15

X en Y / BOOS (BNNVARA)

Omdat BOOS (BNNVARA) niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht over een aantal publicaties niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/31

X / Opgelicht?! (AVROTROS)

Omdat Opgelicht?! (AVROTROS) niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht over een uitzending van Opgelicht?! niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/35

1.7.5 WRAKING

Op grond van artikel 7 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad zijn partijen bevoegd elk lid van de Kamer die de zaak behandelt, te wraken op grond van feiten of omstandigheden waardoor de onpartijdigheid van de Raad schade kan lijden.

X / wraking

De Raad voor de Journalistiek heeft in de procedure tussen klager en EenVandaag een verzoek tot wraking van de voorzitter en een lid van de Raad afgewezen. De Raad is van oordeel dat niet is gebleken van feiten en omstandigheden die tot vooringenomenheid en partijdigheid van één van hen zouden kunnen leiden.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: wraking

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/4

1.7.6 HERZIENING

In artikel 10a lid 1 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd.

Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

mr. F. van der Hoef / J. Hellinga, Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2020/33 te herzien. Verzoeker heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Via een herzieningsverzoek kan niet worden bewerkstelligd dat de Raad een oordeel uitspreekt over feiten en omstandigheden die voor de conclusie hebben plaatsgevonden en bij de verzoeker bekend waren of bij hem redelijkerwijs bekend konden zijn. Dat verzoeker zijn klacht mogelijk niet adequaat heeft verwoord, komt voor zijn rekening en risico.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/12

K.P.M. Westerlaken en Stichting Prisma Groep / M. Venderbosch, AD Utrechts Nieuwsblad en De Gelderlander - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/1 te herzien. Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/20

X / Brabants Dagblad – herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/6 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/23

X / B. Boele, het Noordhollands Dagblad, het Haarlems Dagblad en de IJmuider Courant - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/10 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/26

X / K. van Teeffelen en Trouw - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/22 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/36

E. van de Beek / R. van der Noordaa, C. van de Ven en De Groene Amsterdammer - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/33 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/42

X / Omrop Fryslân - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/37 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/47

X / Leeuwarder Courant - herziening

De Raad ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2021/38 te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2021/48

2. *Conclusies van voorzitter en secretaris*

In artikel 4 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is de zogeheten ‘vereenvoudigde procedure’ geregeld. Die procedure houdt in dat (vice)voorzitter en secretaris klachten kunnen afdoen als zij menen dat de Raad evident onbevoegd is, klager evident geen rechtstreeks belang heeft, de klacht evident niet-tijdig is ingediend en/of de klacht evident ongegrond is. De beoordeling vindt plaats op grond van de klacht en eventuele aanvullende stukken van de klager, zonder dat aan het betrokken medium is gevraagd om op de klacht te reageren.

Met het instellen van deze procedure (in 2010) beoogde de Raad tegemoet te komen aan het bezwaar van media, dat zij zich in toenemende mate moesten verweren tegen bagatelklachten. Als waarborg voor klagers is de mogelijkheid opgenomen dat zij tegen de beslissing beroep kunnen aantekenen. Een beroep wordt beoordeeld door een kamer van de Raad, eveneens op basis van de schriftelijke stukken van de klager. Meestal is de Raad van oordeel dat de voorzitter en secretaris terecht tot hun conclusie zijn gekomen. In zulke gevallen wordt de klacht niet verder in behandeling genomen. Soms deelt de Raad de conclusie van de voorzitter en secretaris niet. Dan wordt de klacht alsnog volgens de normale procedure in behandeling genomen.

Aangezien een dergelijke afhandeling van de klacht in veel gevallen op formele gronden plaatsvindt, worden de conclusies in deze procedure alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

In de loop der jaren is het aantal zaken dat op deze wijze wordt afgedaan echter zodanig gestegen – in het verslagjaar bedroegen de conclusies van voorzitter/secretaris (30) en de conclusies in de beroepszaken (10) gezamenlijk bijna 45% van het totaal aantal conclusies – dat het moment is gekomen om in het jaarverslag meer inzicht te geven in de aard van de klachten en de inhoud van de beslissingen.

EVIDENTE ONBEVOEGDHEID VAN DE RAAD

De Raad is bevoegd klachten over ‘journalistieke gedragingen’ te beoordelen. Op grond van artikel 4 leden 1 en 2 van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek wordt onder ‘journalistieke gedraging’ verstaan: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep dan wel een handelen of nalaten in het kader van journalistieke werkzaamheden van iemand die – geen journalist zijnde – regelmatig en tegen betaling meewerkt aan de redactionele inhoud van publiciteitsmedia.

In het verslagjaar werden in totaal drie klachten afgewezen omdat de Raad evident onbevoegd was daarover te oordelen.

Een klacht betrof een Twitterbericht, terwijl niet was gebleken dat het bericht door de aangeklaagde persoon was verspreid in de uitoefening van zijn functie als journalist. Daarbij was van belang dat in het Twitterprofiel ook andere, niet-journalistieke, functies waren vermeld en in het bericht niet was gerefereerd aan journalistiek werk. De tweede zaak had betrekking op een reclame-uiting en de derde zaak betrof een publicatie van een magazine, waarvan het personeel bestaat uit niet-journalisten en waaraan enkel op vrijwillige basis bijdragen worden geleverd.

In een van deze zaken heeft klager beroep ingesteld; dat beroep is afgewezen.

EVIDENT ONTBREKEN VAN EEN RECHTSTREEKS BELANG VAN KLAGER

In artikel 2 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een klacht moet worden ingediend door een 'rechtstreeks belanghebbende'. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. Als rechtstreeks belanghebbende wordt tevens beschouwd een organisatie die door doelstelling en feitelijk handelen opkomt voor het in geding zijnde belang.

Acht klachten werden volledig afgedaan met de beslissing dat een rechtstreeks belang van klager evident ontbrak.

In vijf gevallen voerden klagers aan dat zij zich (als lezers) zorgen maken over de kwaliteit van de journalistiek. In vier van deze zaken ging het om coronaberichtgeving, waarover klagers in het licht van de maatschappelijke situatie bijzonder verontrust waren. In twee zaken meenden klagers dat zij een rechtstreeks belang hadden, omdat hun klachten betrekking hadden op de publieke omroep die uit algemene middelen wordt betaald. In de laatste zaak was aan de orde of een klager van Joodse afkomst bezwaar kon maken tegen het (in zijn ogen) vergoelijken van antisemitische uitingen.

In al deze gevallen stelden de voorzitter en secretaris vast dat klagers niet in de berichtgeving werden genoemd en dat die ook geen betrekking had op hen. De door klagers aangevoerde omstandigheden waren onvoldoende om hen als 'rechtstreeks belanghebbende' te beschouwen.

In een zaak is het beroep afgewezen. Een tweede beroep is weliswaar toegewezen, maar de Raad heeft inmiddels geoordeeld dat de klacht alsnog niet inhoudelijk wordt behandeld (RvdJ [2022/11](#)).

Daarnaast ontbrak in een zaak het belang van klager ten aanzien van een aantal klacht-onderdelen en vonden de voorzitter en secretaris de klacht verder evident ongegrond (zie hierna onder 'Evident ongegronde klacht').

EVIDENT NIET-TIJDIGE INDIENING VAN DE KLACHT

Volgens artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad moet een klager zijn klacht uiterlijk binnen zes maanden na de gewraakte publicatie indienen bij de Raad. Indien een klacht niet tijdig is ingediend wordt deze niet inhoudelijk behandeld, tenzij de overschrijding van de termijn klager niet kan worden verweten.

In twee zaken had de termijnoverschrijding betrekking op de volledige klacht.

In beide gevallen vonden de klagers dat door andere berichtgeving – in de ene zaak een recentere publicatie door hetzelfde medium, in de tweede zaak een publicatie door een ander medium – hun klachten toch voor behandeling in aanmerking kwamen. In een van deze zaken voerde klager verder aan niet eerder op de hoogte te zijn van het bestaan van de Raad.

De Raad heeft herhaaldelijk overwogen dat alleen in zeer bijzondere omstandigheden een uitzondering kan worden gemaakt op de termijnenregeling (zie onder meer RvdJ [2017/22](#)). Van dergelijke omstandigheden was in deze zaken geen sprake.

In een geval tekende de klager beroep aan; dat beroep is afgewezen.

Verder waren in drie zaken enkele klachtonderdelen niet-tijdig ingediend en werden de andere klachtonderdelen evident ongegrond verklaard (zie hierna onder 'Evident ongegronde klacht').

MISBRUIK VAN KLACHTRECHT

Aparte vermelding verdient de zaak waarin de klager zich zodanig (publiekelijk) over de Raad had uitgelaten dat daaruit slechts de conclusie kon worden getrokken dat zijn gedrag misbruik van klachtrecht oplevert. Onder verwijzing naar een eerdere conclusie van de Raad (RvdJ [2019/31](#)) is de klacht daarom niet in behandeling genomen. Het beroep van klager tegen deze beslissing is afgewezen.

EVIDENT ONGEGRONDE KLACHT

Anders dan in de rubrieken hiervoor, is in deze categorie zaken sprake van een inhoudelijke beoordeling van de klacht. Daarom zijn de voorzitter en secretaris terughoudend in deze wijze van afdoening. In beginsel zullen klachten alleen als 'evident ongegrond' worden bestempeld, als voor dat oordeel voldoende aanknopingspunten te vinden zijn in de Leidraad en/of eerdere conclusies van de Raad over vergelijkbare zaken.

Twaalf klachten werden volledig ongegrond bevonden. Verder waren in nog eens vier zaken enkele klachtonderdelen ongegrond en werden de overige klachtonderdelen afgedaan wegens het evident ontbreken van een rechtstreeks belang van de klager of de evident niet-tijdige indiening van de klacht (zie hiervoor).

Columns

In een zaak voelde de klager zich gegrieft door een column over een kwestie in zijn woonomgeving.

Columnisten zijn vrij om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen, waarbij stijlmiddelen als overdrijven en bewust eenzijdig belichten geoorloofd zijn. De gebezigde schrijfstijl van de columnist was niet onaanvaardbaar: in de publicaties kwamen geen ontoelaatbare diskwalificaties van de klager voor. Daarbij was relevant dat de naam van klager niet was genoemd.

(zie punt C. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2018/19](#))

Feitelijke weergave

In een zaak oordeelden de voorzitter en secretaris dat de passage waartegen klager bezwaar had, een feitelijke weergave bevatte van een bepaalde gang van zaken, dat die weergave was gebaseerd op een in de publicatie vermeld rapport en dat het toepassen van wederhoor bij klager niet nodig was. Dit onderdeel van de klacht werd daarom als 'evident ongegrond' afgedaan. Ten aanzien van de overige klachtonderdelen kon klager niet als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd.

Klager tekende beroep aan en dat beroep werd gegrond verklaard voor zover dat betrekking had op het eerste onderdeel van de beslissing; de Raadkamer vond niet dat de klacht *evident* ongegrond was.

De klacht werd alsnog volgens de normale procedure in behandeling genomen, waarbij een volgende Raadkamer concludeerde dat journalistiek zorgvuldig was gehandeld (zie hiervoor onder 1.1.2: RvdJ [2021/33](#)). Een herzieningskamer wees ten slotte het herzieningsverzoek van klager af (zie hiervoor onder 1.7.6: RvdJ [2021/42](#))

Interviews

In twee zaken was duidelijk dat de publicatie vooral het persoonlijke verhaal van een geïnterviewde betrof en diens visie op de kwestie bevatte. Dat de klagers het niet eens waren met de uitslatingen van de geïnterviewden, betekende niet dat die uitslatingen niet gepubliceerd hadden mogen worden.

Gelet op de context behoeften de uitslatingen niet te worden geverifieerd en was het toepassen van wederhoor niet nodig. In beide zaken woog mee dat klagers niet identificeerbaar waren, althans niet voor het grote publiek.
(zie punten A. en B.3 van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2019/49](#) en RvdJ [2019/43](#))

Rechtbankverslagen

Drie klachten hadden betrekking op verslaggeving over rechtszaken waarbij de klagers waren betrokken.

In geen van de zaken was een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven. Overigens is het bij dergelijke verslaggeving toelaatbaar dat een niet geheel neutrale toon wordt gebruikt. Verder heeft een journalist bij berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van rechtszaken, in beginsel geen wederhoor toe te passen. In een van de zaken werd verder nog overwogen dat het vermelden van namen van partijen in berichtgeving over een bestuursrechtelijke procedure journalistiek gebruikelijk is.
(zie punten A., B.3 en C. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2020/33](#) en RvdJ [2020/5](#))

Selectie van nieuws

Vijf klachten gingen – kort samengevat – om de vraag of de betrokken redacties hadden mogen weigeren aandacht te besteden aan informatie van klager dan wel die informatie (in een online reactie) hadden mogen verwijderen. Menig klager spreekt in zo'n geval van censuur.

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat zij publiceren. Bovendien staat het de redactie vrij ingezonden brieven en reacties niet te plaatsen, tenzij publicatie is toegezegd, en kan zij besluiten geplaatste reacties te verwijderen. Van een publiek domein is geen sprake. In geen van de zaken bleek dat toezeggingen waren gedaan of dat vanwege bijzondere omstandigheden plaatsing was geboden.

(zie punten A. en D. van de Leidraad en vgl. onder meer RvdJ [2017/29](#) en RvdJ [2016/38](#)).

In het verlengde hiervan vond een klager het in een andere zaak onzorgvuldig dat niet was gereageerd op e-mails waarin hij zijn persoonlijke kwestie uiteen had gezet. Er bestaat echter geen journalistieke norm die meebrengt dat een journalist in zo een geval gehouden is te reageren op correspondentie. Daarbij wordt mede in aanmerking genomen dat het uitblijven van een reactie doorgaans duidelijk maakt dat de geadresseerde zich niet kan verenigen met hetgeen aan hem is geschreven.

(vgl. onder meer RvdJ [2019/18](#))

In twee van deze zaken tekenden klagers beroep aan; in beide gevallen werd dat afgewezen.

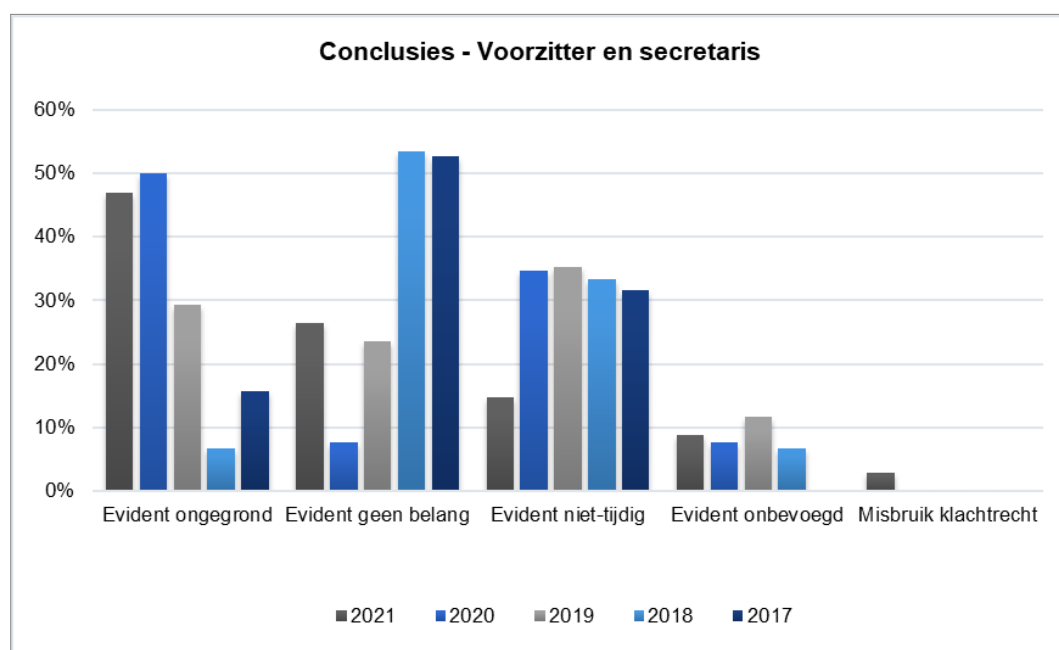
Vergetelheid

Drie zaken hadden betrekking op een zogeheten 'vergetelheidsverzoek': de klager had verzocht om anonimisering dan wel verwijdering van de online publicatie en dat verzoek was afgewezen.

Wanneer journalisten het verzoek krijgen tot anonimisering dan wel verwijdering van een online publicatie, dan laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijk, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degenen die hierom verzoekt.

In geen van de gevallen was sprake van een dergelijk uitzonderlijk geval. In twee zaken namen de voorzitter en secretaris in aanmerking dat klagers aan de totstandkoming van de berichtgeving hadden meegewerkt en daarin niet werden gediskwalificeerd. In de derde zaak was relevant dat klagers in de regio bekende ondernemers waren en dat de berichtgeving dateerde van voor de strafzaak waarbij zij waren betrokken. (zie punt D. van de Leidraad en de [lijst met overwegingen](#) die de Raad gebruikt bij de beoordeling van klachten over afgewezen vergetelheidsverzoeken)

Het beroep in een van deze zaken is afgewezen.

3. *Conclusies per medium*

De conclusies die door de Raad in de normale procedure zijn genomen, zijn onder te verdelen als volgt:

LANDELIJKE DAGBLADEN (12)

AD	5	(4 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig)
NRC	2	(zorgvuldig)
Trouw	3	(2 zorgvuldig, 1 afgewezen)
Volkskrant, de	2	(zorgvuldig)

REGIONALE DAGBLADEN (31)

AD Utrechts Nieuwsblad	3	(2 zorgvuldig, 1 afgewezen)
Brabants Dagblad	3	(1 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Dagblad van het Noorden	2	(1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Eindhovens Dagblad	1	(deels onzorgvuldig)
Gelderlander, De	5	(3 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig, 1 afgewezen)
Haarlems Dagblad	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
IJmuider Courant	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
Leeuwarder Courant	3	(1 zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld, 2 afgewezen)
Leidsch Dagblad	1	(deels onzorgvuldig)
Limburger, De	2	(1 zorgvuldig, 1 zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld)
Noordhollands Dagblad	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)
Parool, Het	2	(1 deels onzorgvuldig, 1 niet inhoudelijk behandeld)
Stentor, de	1	(zorgvuldig)
Twentsche Courant Tubantia, De	2	(deels onzorgvuldig)

NIEUWS- EN HUIS-AAN-HUIS BLADEN (2)

Valkenswaards Weekblad	1	(onzorgvuldig)
[...] Nieuwsblad*	1	(zorgvuldig)

* zie de toelichting bij RvdJ 2021/46 onder 1.4.3

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCHRIFTEN (4)

De Groene Amsterdammer	4	(1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld, 1 afgewezen)
------------------------	---	---

VAK/BEDRIJFSBLAD (1)

Folia	1	(zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld)
-------	---	--

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (7)

AVROTROS – EenVandaag	2	(1 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig)
AVROTROS – Opgelicht?!	1	(niet inhoudelijk behandeld)
BNNVARA – BOOS	1	(niet inhoudelijk behandeld)
BNNVARA – Zembla	1	(niet inhoudelijk behandeld)
HUMAN – Brainwash	1	(zorgvuldig)
KRO-NCRV – Pointer	1	(deels onzorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (4)

Omroep Gelderland	1	(deels onzorgvuldig)
Omrop Fryslân	2	(1 zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld, 1 afgewezen)
RTV Amstelveen	1	(zorgvuldig)

ONLINE MEDIA (1)

Sikkom.nl	1	(niet inhoudelijk behandeld)
-----------	---	------------------------------

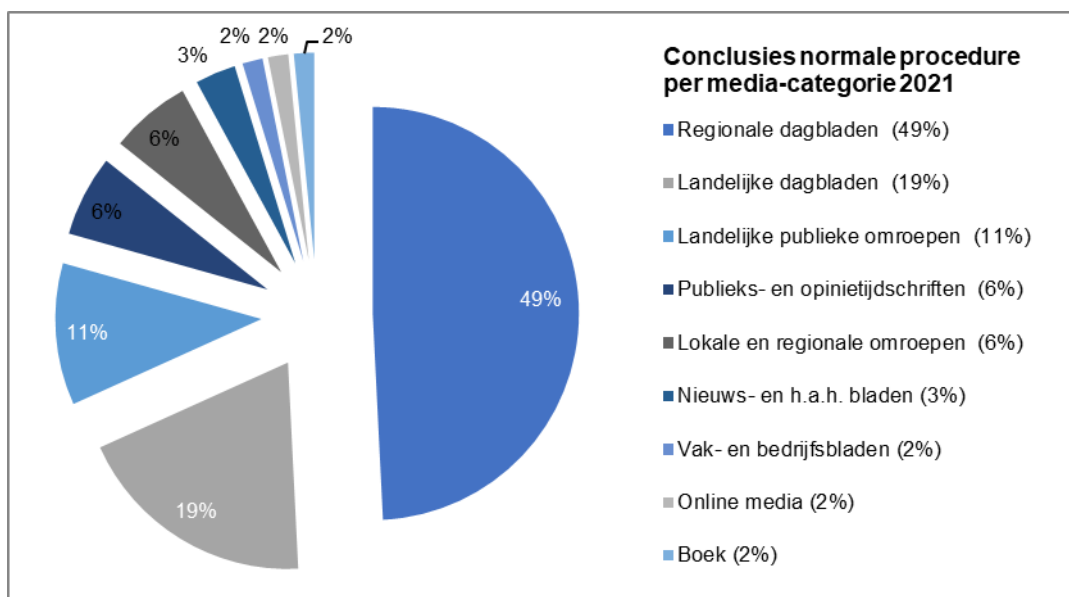
BOEK (1)

Correspondent, De	1	(zorgvuldig)
-------------------	---	--------------

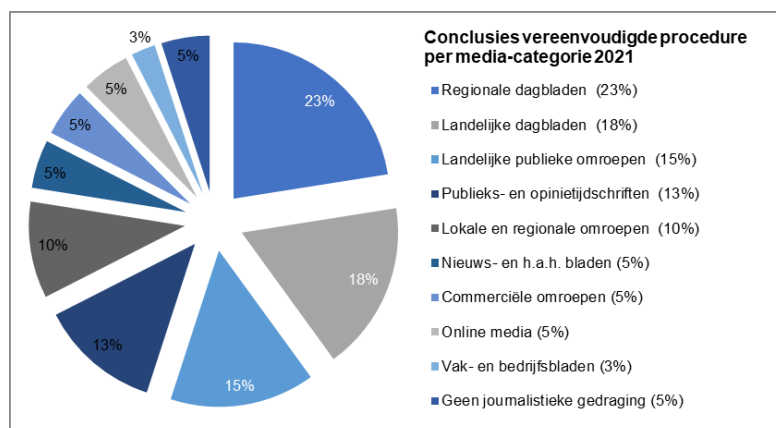
TOTAAL

63

waarvan: 1 tegen AD en De Gelderlander gezamenlijk (2021/32)
 1 tegen AD, De Gelderlander en de Stentor gezamenlijk (2021/45)
 2 tegen AD Utrechts Nieuwsblad en De Gelderlander gezamenlijk (2021/1 en 2021/20)
 1 tegen AD en Het Parool gezamenlijk (2021/3)
 1 tegen De Groene Amsterdammer en Pointer (KRO-NCRV) gezamenlijk (2021/30)
 2 tegen Noordhollands Dagblad, Haarlems Dagblad en IJmuider Courant gezamenlijk (2021/10 en 2021/26)
 1 tegen Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden gezamenlijk (2021/12)

Daarnaast hebben de conclusies in de vereenvoudigde procedure – de conclusies van voorzitter/secretaris en de conclusies van de Raad na beroep gezamenlijk - betrekking op de volgende media-categorieën:

4. Klachten in getallen

In dit verslagjaar heeft de Raad 82 klachten ontvangen waarvan er 59 in behandeling zijn genomen. Na een tussentijdse stijging in 2020 – wellicht het gevolg van de coronapandemie – zijn deze aantallen vergelijkbaar met die van 2019.

23 klachten zijn niet in behandeling genomen, omdat de klager zijn klacht eerst nog moest voorleggen aan het betrokken medium. Bij navraag liet 1 klager weten dat hij de klacht niet heeft doorgezet, omdat de kwestie inmiddels was opgelost. In 8 gevallen is niet duidelijk geworden waarom klagers hebben afgezien van de verdere procedure.

Bovendien zijn 12 klachten binnengekomen die niet zijn doorgezet, bijvoorbeeld omdat de klacht te laat was ingediend, omdat de Raad (waarschijnlijk) niet bevoegd was de klacht te beoordelen of omdat de klager (waarschijnlijk) geen rechtstreeks belang had.

Ten slotte zijn 2 klachten niet doorgezet omdat de betrokken media niet meewerken aan de procedure van de Raad.

Verder heeft de Raad 10 herzieningsverzoeken ontvangen, alle afkomstig van de oorspronkelijke klagers.

De Raad heeft 52 conclusies genomen, een toename van 15% ten opzichte van 2020. Dit is te verklaren, doordat een aantal in 2020 ontvangen klachten in 2021 zijn afgehandeld.

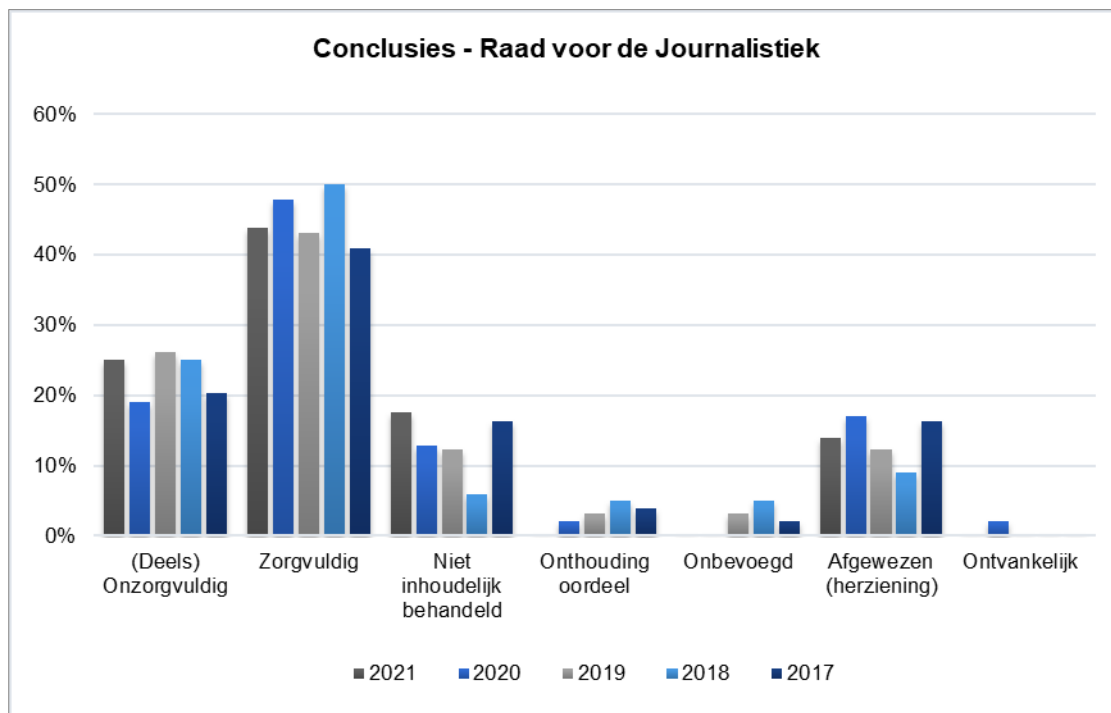
In 14 zaken werd de journalistieke handelwijze (gedeeltelijk) onzorgvuldig bevonden en in 25 zaken zorgvuldig. In de overige zaken onthield de Raad zich van een oordeel, is de klacht niet inhoudelijk behandeld of betrof het een afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel op pagina 40).

De conclusies die de Raad in 2021 heeft gedaan, hebben betrekking op 33 verschillende media. Een overzicht van de conclusies per medium is opgenomen onder punt 3.

In de 14 zaken waarin de journalistieke gedraging (deels) onzorgvuldig werd bevonden zijn 13 conclusies geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media.

In 1 zaak heeft het betrokken medium om hem moverende redenen de conclusie niet gepubliceerd.

Bovendien zijn volgens de vereenvoudigde procedure 30 klachten – net als vorig verslagjaar een aanzienlijke stijging ten opzichte van het jaar ervoor – in eerste instantie afgedaan met een beslissing van een vice-voorzitter en de secretaris van de Raad. In 8 gevallen ging de klager tegen de beslissing in beroep. In 6 zaken werd het beroep ongegrond verklaard en in 2 (deels) gegrond. Laatst bedoelde zaken werden vervolgens alsnog via de gewone procedure in behandeling genomen. In de ene zaak vond de Raad de handelwijze van het medium zorgvuldig (RvdJ 2021/33, zie hiervoor onder 1.1.2 Hoor en wederhoor), in de andere zaak werd de klacht alsnog niet inhoudelijk behandeld (RvdJ [2022/11](#)). De beslissingen en conclusies in deze procedure worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

Nb1. De uitgesplitste percentages komen niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

Nb2. Het gaat hier alleen om de conclusies in zaken die volgens de normale procedure in behandeling zijn genomen. De beslissingen in de vereenvoudigde procedure – waarbij zaken in eerste instantie zijn afgedaan door een vice-voorzitter en de secretaris, waarna in enkele gevallen nog een beroep volgde – zijn hierin niet opgenomen.

Raad voor de Journalistiek in cijfers

	2021	2020	2019	2018	2017
Klachten					
Totaal ontvangen klachten	82	114	80	96	103
In behandeling genomen	59	77	51	75	71
- waarvan ingetrokken	0	3	3	6	6
Niet doorgezette klachten	23	37	29	21	32
Herzieningsverzoeken	10	7	8	9	8
- waarvan ingetrokken	0	0	0	0	1
Zittingen					
Aantal zittingen	*18	15	14	14	13
Behandelde klachten	58	56	55	63	61
* in 2021 zijn 5 zittingen fysiek gehouden en 13 online (waarvan 7 zonder horen van partijen).					
Conclusies van de Raad					
Aantal conclusies	52	45	54	53	46
Onzorgvuldig	4	4	7	7	3
Deels onzorgvuldig	10	5	10	9	7
Zorgvuldig	25	22	28	32	20
Onthouding oordeel	0	1	2	3	2
Onbevoegd	0	0	2	3	1
Niet inhoudelijk behandeld	10	6	8	4	8
Ontvankelijk	0	1	0	0	0
Afgewezen – herziening	8	8	8	6	8
Afgewezen – wraking	1	0	0	0	0
Conclusies vice-voorzitter/secretaris					
Aantal beslissingen	30	24	14	14	17
Evident niet-tijdig ingediend	5	9	6	5	6
Evident geen belang	9	2	4	8	10
Evident onbevoegd	3	2	2	1	0
Evident ongegrond	16	13	5	1	3
Niet-ontvankelijk (misbruik van klachtrecht)	1	0	0	0	0
Conclusies in beroepszaken					
Ongegrond	9	9	4	3	8
Gegrond/deels gegrond	1	0	0	0	0
Totaal aantal uitspraken	92	78	72	70	71
Conclusies gewone procedure + vereenvoudigde procedure					
Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies en beslissingen per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).					
Overige gegevens					
telefonisch verstrekte informatie	104	98	97	97	92
schriftelijk verstrekte informatie	135	89	115	89	80
Doorverwijzing	6	3	4	5	7

5. *De Raad van binnen en naar buiten*

5.1 **Leidraad**

De Raad voor de Journalistiek beoordeelt naar aanleiding van een klacht over een journalistieke gedraging of daarmee journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

De Raad baseert zich in zijn werk op de Leidraad, die beschrijft aan welke eisen journalistiek moet voldoen en daarmee aan iedereen – binnen en buiten het vakgebied – duidelijk maakt wat van journalisten en goede journalistiek mag worden verwacht.

Zelfregulering is belangrijk, zeker voor journalisten en ‘de’ journalistiek. Media spelen een belangrijke rol in de samenleving, op veel manieren en op een groot aantal platforms. Zij controleren gezag en organisaties, instituties en bedrijven. Ze spelen een belangrijke rol in het democratische proces. Goede journalistiek kan alleen in volle vrijheid en onafhankelijkheid worden verricht. Daar hoort verantwoording en transparantie bij. Zelfregulering is de beste manier om hier vorm en inhoud aan te geven. De Raad voor de Journalistiek is uitdrukking en instrument van die zelfregulering.

Net als de journalistiek heeft de Leidraad onderhoud nodig. Daarom heeft de Raad zijn Leidraad in 2015 herschreven en aangepast, met het oog op de huidige digitale tijd. De Leidraad gaat uit van een paar belangrijke principes die eerder zijn vastgelegd. Goede journalistiek is *waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig en fair, controleerbaar en integer*. Zij laat zich toetsen en gaat op open wijze om met opmerkingen, reacties en klachten. Daarbij volgt de Leidraad de herkenbare journalistieke weg: van idee, via research en registratie, tot publicatie, transparantie en reactie.

De Leidraad heeft als uitgangspunt dat iedereen die zich met journalistiek bezighoudt, verantwoordelijkheid dient te nemen voor de informatie die zij of hij verspreidt en de manier waarop zij of hij opereert. De journalistieke principes en uitgangspunten hebben in ieder medium en op ieder platform zeggings- en geldingskracht.

De Raad gaat ervan uit dat alle journalistieke organisaties en alle journalisten de in de Leidraad geformuleerde uitgangspunten herkennen, erkennen en aanvaarden. Bovendien nodigt de Raad iedereen die zich ook met journalistiek bezighoudt uit om de Leidraad als uitgangspunt te nemen. De Leidraad levert hiermee een bijdrage aan de verbetering van de journalistiek.

In mei 2021 heeft de Raad in punt D. van de Leidraad een tekstuele wijziging opgenomen ten aanzien van zogeheten ‘vergetelheidsverzoeken’. De passage luidde voorheen:

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om gearchiveerde artikelen te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijke, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degene die hierom verzoekt.

De zinsnede ‘gearchiveerde artikelen’ is gewijzigd in ‘online toegankelijke publicaties (tekst, beeld en/of geluid)’.

Media ontvangen regelmatig dergelijke verzoeken en het is de indieners van zo’n verzoek niet altijd duidelijk op welke gronden dat wordt toegekend of afgewezen. Naarmate meer mensen zich zorgen maken om hun digitale reputatie, neemt de druk toe om tot de uitzondering te worden gerekend en dat vraagt om een zorgvuldige en transparante afweging van belangen.

Het hiervoor geformuleerde uitgangspunt geldt onverkort, maar de Raad heeft zich bij de beoordeling van klachten over afgewezen verzoeken telkens de vraag gesteld hoe kan worden vastgesteld of sprake is van een uitzonderlijk geval. Daarom heeft de Raad – na raadpleging van vele betrokkenen – een lijst opgesteld met vragen die minder of meer gewicht in de schaal kunnen leggen bij die beoordeling.

Aanvankelijk heeft de Raad die lijst als bijlage bij de Leidraad gevoegd. Leden van het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren maakten echter daartegen bezwaar. Zij meenden dat daarmee de onjuiste indruk werd gewekt dat de journalistieke gemeenschap het erover eens is dat de door de Raad geformuleerde overwegingen daarbij dé norm zijn. Om die reden is de bijlage in juni 2021 geschrapt en is de [lijst met overwegingen](#) in een aangepaste vorm gepubliceerd bij de conclusies. De Raad meent dat de kwaliteit van zijn klachtbehandeling hierbij is gebaat. Het gebruik van de lijst wordt nader uitgewerkt in de conclusies die zijn te vinden onder het trefwoord '[aard van de publicatie – archivering](#)' (zie ook hiervoor onder 1.4.1).

Redacties zijn verantwoordelijk voor hun eigen afwegingen. Media wordt aangeraden hun eigen criteria voor vergetelheidsverzoeken duidelijk te publiceren.

De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad en gedownload via de website van de Raad.

5.2 Publicatie conclusies

In zaken waarin de Raad van oordeel is dat (deels) journalistiek onzorgvuldig is gehandeld doet hij de aanbeveling aan het betrokken medium om de conclusie integraal of in samenvatting te publiceren. In zijn plenaire najaarsvergadering van 2016 heeft de Raad de wens uitgesproken om voortaan – ten behoeve van de transparantie over zijn procedure – dergelijke publicaties te hechten aan de conclusie op de website van de Raad.

Sinds november 2016 wordt hieraan uitvoering gegeven, behoudens in de gevallen waarin het desbetreffende medium aan de Raad laat weten hier niet mee in te stemmen.

In het verslagjaar zijn in de zaken RvdJ 2021/2, 2021/18, 2021/19, 2021/21, 2021/24, 2021/28, 2021/29, 2021/30, 2021/40, 2021/41, 2021/50 en 2021/51 de publicaties van de betrokken media te vinden onder de conclusie van de Raad.

5.3 Bijeenkomsten

In 2021 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Online voorlichtingsbijeenkomst NLPO 'Werking en betekenis RvdJ voor een lokale omroep'
- Workshop NVJ Academy, cursus voor journalistiek leidinggevenden
- Parlementaire Pers, Nieuwspoort, reflectie bij presentatie boek 'De Houdgreep'
- Workshop Defence for Children/Terre des Hommes over terminologie bij seksueel misbruik en uitbuiting van minderjarigen
- Bijeenkomst Kring GrootZwolle 'Hoe kunnen we het nieuws weer vertrouwen?'
- Online bijeenkomst EMMA 'De Tussenruimte: Folkert Jensma - Journalistiek onder druk'
- Webinar Council of Europe Office in Georgia 'MediaTalks: How (not) to cover LGBTQI community'
- Online conferentie over media-zelfregulering in de Balkan
- Gesprekken Fondation Descartes, research on press councils across Europe
- Online bijeenkomst Unesco 'Press Councils discussion – EU & SEE'

- Expertsessie Commissariaat voor de Media 'Redactiestatuten bij omroepen'
- Studievereniging LeF (HU/SvJ) 'LeFBonusprogramma'
- Online zitting Vlaamse Raad voor de Journalistiek
- Het Grote InterviewTheater 'Wantrouwen, Argwaan en de Media'
- School voor Journalistiek Utrecht (HU/SvJ) 'Journalisten aan de frontlinie'
- Online gesprek OVSE 'ODIHR Needs Assessment Mission – Tweede Kamerverkiezingen'
- Webinar Alliance of Independent Press Councils of Europe (AICPE) 'Algorithms and journalism'

Daarnaast heeft de secretaris de jaarlijkse bijeenkomst van de AIPCE bijgewoond, die vanwege corona online werd gehouden. Tijdens deze bijeenkomsten worden kennis en ervaringen uitgewisseld door medewerkers van diverse Europese Raden voor de Journalistiek, wordt gediscussieerd over ethische kwesties en worden internationale ontwikkelingen op journalistiek gebied besproken.

Ten slotte heeft het secretariaat een tweedaagse stage georganiseerd voor twee leerlingen (3vwo) van het Metis Montessori Lyceum uit Amsterdam.

5.4 Publicaties en optreden in de media

Verder heeft de voorzitter diverse blogs geschreven en actief meegewerkt aan een aantal andere publicaties.

- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Het had de redactie gesierd"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Gezocht: democratieverslaggevers"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Journalisten die klagen over journalisten"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Klimaat, lessen van covid"*
- RvdJ-blog – *"Wat de Raad van Zembra kan leren"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"De stille correctie"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Peter R. de Vries wilde winnen, ook bij de Raad voor de Journalistiek"*
- Bericht RvdJ – *"Raad schrapt bijlage met criteria vergetelheid"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Over één kam geschoren"*
- Het Parool – *"Internet onthoudt alles: het is niet makkelijk om je online voetafdruk te wissen"*
- de Volkskrant / RvdJ-blog – *"Journalisten, wees geen vakkenvuller in het publieke debat"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Criteria om te vergeten"*
- Bericht RvdJ – *"Raad stelt criteria vast voor verzoeken tot anonimisering"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Alles beter dan een rectificatie?"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Een nieuw format voor de verkiezingen: onafhankelijke journalistiek"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"De racistische professor"*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *"Met de kaarten tegen de borst"*

Daarnaast is medewerking verleend aan de uitgave *"Murder in our Midst – Comparing Crime Coverage Ethics in an Age of Globalized News"* van Romyne Smith Fullerton and Maggie Jones Patterson.

Samenstelling Raad

Raad voor de Journalistiek

De Raad was in 2021 als volgt samengesteld:

Voorzitter

F. van Exter

Vice-voorzitters

mw. mr. J.W. Bockwinkel

mr. J.J. van Eck

mw. mr. A.E. van Montfrans-Wolters

prof. mr. B.E.P. Myjer

mr. W.A.M. van Schendel (vanaf 22 juni 2021)

Leden niet-journalisten

S.A. Agterberg

dr. H.P. Groenhart

mw. mr. N.A.M. van Herten

J. Hoogenberg

M. Keppels

mw. L.M. van de Langenberg MSc

mw. dr. J. Luttikhoud

mw. drs. E.M.H. Lemaier

A. Olgun

mw. M. Stenneke

Leden journalisten

L.A.M.M. Donders

L.C. Hauben

M.J.P.H. Josten (vanaf 1 juni 2021)

mw. M. ten Katen

S. Kuijper

mw. A. Pruis

F.Th.H. Ruys (tot 1 september 2021)

H.P.M.J. Schneider

E.J. Schievink (vanaf 1 oktober 2021)

mw. drs. S.S. Sitalsing (vanaf 1 juni 2021)

mw. F.G. Sijtsma MA (vanaf 1 juni 2021)

mw. M. Thie

Secretaris

mw. mr. D.C. Koene

Samenstelling Bestuur

Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur was in 2021 als volgt samengesteld:

Voorzitter

mw. G.D. Roethof

Secretaris en plaatsvervangend voorzitter

T. Nauta

Penningmeester

drs. G.A. Tichelaar (per 1 januari 2022 opgevolgd door M. Veeningen)

Leden

G.A.H. van Beuzekom

mr. T.L.W. Bruning

G.-J. Hoekman

J.W.H. Lemckert

D. van Luling (vanaf 1 augustus 2021)

M. Schreuder (tot 1 augustus 2021)

mw. J.M.E. Schrier

M. Veeningen

M. Visch

Adressen

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl

Raad voor de Journalistiek

Secretariaat
mw. mr. D.C. Koene, secretaris
mw. M. Beets, secretaresse
Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl
Website: www.rvdj.nl
Twitter: [@RVDJ_NL](https://twitter.com/RVDJ_NL)
LinkedIn: company/rvdj

Uitgave

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam

Juni 2022